

HOOFDSTUK 3

Informatisering

Informatisering

Waar vroeger een pensioen manueel werd berekend door een ambtenaar zien we nu meer en meer dat de berekening en uitbetaling van de pensioenen geautomatiseerd worden. De eerste pensioenbeslissingen die zonder tussenkomst van een ambtenaar gemaakt worden, Automated Decision Making, in België is een feit.

Dit biedt heel wat voordelen: vaak kunnen zo efficiëntiewinsten geboekt worden, is er het voordeel dat de computer nauwkeuriger is in het berekenen dan de mens en kunnen de ambtenaren die vroeger deze manuele berekeningen uitvoerden ingezet worden om tegemoet te komen aan het toegenomen aantal vragen van de burger.

Anderzijds dient opgemerkt te worden dat het ontdekken van onvolmaaktheden in computerprogramma's een zeer ver doorgedreven kennis van de pensioenwetgeving en een inzicht in de logica en algoritmen van de berekeningsprogramma's vergt.

De Ombudsdienst Pensioenen heeft ingespeeld op deze nieuwe evolutie: de dienst heeft zich verder gespecialiseerd in het detecteren van fouten of onvolmaaktheden in de computerprogramma's. Vier bemiddelingsvoorbeelden worden geciteerd om dit aan te tonen.

1. Samendrukking van de gelijkgestelde dagen: manuele bijsturing door dossierbeheerder vereist -meestal na overhandiging door de toekomstig gepensioneerde van bijkomende loopbaangegevens- indien in het jaar waarin de gelijkstelling een aanvang neemt er een voltijdse tewerkstelling is, daar waar in het daaraan voorafgaande jaar er een deeltijdse tewerkstelling was

DOSSIER 32091

De feiten

Aan mevrouw De Laat werd op 1 juni 2016 met ingang van 1 januari 2017 een pensioen (persoonlijk rustpensioen als werkneemster en pensioen als uit de echtgescheiden echtgenoot) toegekend van maandelijks 878,50 euro. Dit pensioen werd nog niet betaalbaar gesteld daar betrokkene niet aan de betalingsvoorwaarden voldeed; zij genoot immers nog uitkeringen wegens ziekte.

In de pensioenberekening werden de dagen in de gelijkgestelde periode wegens werkloosheid en later wegens ziekte vanaf 1994 gelet op een voorafgaandelijke deeltijdse tewerkstelling in 1993 samengedrukt naar voltijdse dagequivalenten.

Betrokkene beweerde echter dat ze in 1994, zijnde de periode die onmiddellijk voorafgaat aan de gelijkgestelde periode voor haar werkloosheid, voltijds tewerkgesteld was. Het aantal gelijkgestelde dagen

van 1995 tot en met 2016 schommelde tussen de 175 en 186 dagen (voor 2007: 133). Hierdoor werd het fictief loon beperkt. Dit was volgens mevrouw De Laat niet correct. Dit meldde ze telefonisch op 24 juni 2016.

De dossierbeheerder had tijdens het onderzoek van het pensioendossier -nog voor hij hiervan een melding door betrokkene ontvangen had- dezelfde opmerking overgemaakt aan zijn hiërarchische meerdere en vroeg of het aantal gelijkgestelde dagen vanaf 1995 niet 312 per jaar diende te zijn. Doch deze stelde dat de "gelijkgestelde dagen moeten samengedrukt worden op basis van de voorgaande tewerkstelling die een substantiële tewerkstelling was. In dit geval is dat het jaar 1993. De samendrukking van de gelijkgestelde dagen is dan ook in lijn met die tewerkstelling. Betrokkene heeft nooit voltijds gewerkt en heeft naast haar deeltijdse tewerkstelling geen enkel beschermd statuut genoten zoals behoud van rechten, loopbaanonderbreking, tewerkstelling met toestemming van de geneesheer."

Mevrouw De Laat, bijgestaan door een medewerker van de pensioenservice van haar mutualiteit, meldde op 30 augustus 2016 opnieuw aan de FPD dat ze in 1994 wel degelijk voltijds gewerkt had en voegde ter staving een kopie van haar weddenfiches toe waaruit volgens haar duidelijk bleek dat de tewerkstelling voorafgaand aan de periode van werkloosheid wel degelijk voltijds was. Bijgevolg was er volgens haar geen enkele reden om in de daaropvolgende periode van werkloosheid en ziekte de dagen door samendrukking om te zetten naar voltijdse dagequivalenten.

Op 30 januari 2017 herhaalde betrokkene haar vraag per mail en maakte nogmaals haar bewijsstukken over.

Op 5 juli 2017 antwoordde de FPD haar dat de "loopbaanjaren niet voltijds waren" en dat "de gelijkgestelde dagen worden samengedrukt". "Deze gegevens worden doorgetrokken naar de volgende jaren". Tevens werd haar gemeld dat "de gelijkgestelde dagen worden samengedrukt op basis van de arbeidsintensiteit van het voorgaande jaar." "Bij deze samendrukking", zo meldt de FPD verder, "worden de geboekte gelijkgestelde dagen omgezet naar voltijdse dagequivalenten op de globale loopbaan als werknemer."

Op 3 mei 2018 werd mevrouw De Laat door het gewestelijk kantoor van de FPD te Antwerpen er schriftelijk over ingelicht dat de FPD inderdaad erkent dat ze het bewijs levert aangeworven en tewerkgesteld te zijn geweest als voltijdse met de door haar toegestuurde bewijsstukken. Haar loopbaangegevens zouden worden aangepast. De Federale Pensioendienst verantwoordt deze wijzigingen als volgt: "Gelet op de dagen van tewerkstelling in 1993 en 1994 en de onduidelijke registraties door de werkgever destijds van de gegevens konden onze diensten niet uitmaken wat de oorsprong der gelijkgestelde dagen was. Hierdoor is het hypothetisch vermoeden van een tewerkstelling van 64,81481 % van een voltijdse tewerkstelling genomen aan de dagen vooropzeg (1994) en effectief uitgevoerde dagen tewerkstelling ten opzichte van gelijkgestelde dagen in uw loopbaan".

Op 18 juni 2018 keerde de FPD terug op zijn stappen. De FPD stuurde aan mevrouw De Laat een nieuw schrijven waarin haar werd meegedeeld dat het gewestelijk kantoor van de FPD niet de bevoegdheid heeft om deze loopbaangegevens aan te passen en dat dit enkel en alleen kan gebeuren door de dienst Loopbaanbeheer van de FPD. Verder meldt de FPD haar dat een aanpassing enkel en alleen kan op basis van de gegevens die voorkomen op de officiële individuele rekening die door de werkgever wordt bijgehouden en aan de werknemer wordt afgeleverd.

De procedure zoals beschreven in het jaarverslag van de Ombudsdienst Pensioenen 2010 op pagina 81 e.v. en waarbij de dossierbeheerder de loopbaangegevens mocht aanpassen is immers niet meer van toepassing vanaf 8 januari 2016.

Op 23 mei 2018 deed belanghebbende een nieuwe aanvraag tot het bekomen van haar rustpensioen: zij wenste immers haar pensioen pas te laten ingaan op 1 juni 2018 in plaats van 1 januari 2017.

Zij ontving op 21 juni 2018 een nieuwe pensioenbeslissing waarbij haar gelijkgestelde periode in de loopbaan

aangevuld werd tot en met de nieuwe ingangsdatum. Het pensioenbedrag was hierdoor wat hoger dan in de voorgaande beslissing en bedroeg 989,54 euro bruto per maand vanaf 1 juni 2018. In deze beslissing werden de gelijkgestelde dagen vanaf 1994 nog steeds omgezet naar voltijdse dagequivalenten.

Hieronder vindt u voor wat betreft de gelijkgestelde dagen vanaf 1994 tot en met 2015²³ het aantal gelijkgestelde dagen in de twee hogergenoemde pensioenbeslissingen:

JAAR	GELIJKGESTELDE DAGEN IN DE BESLISSING VAN 1 JUNI 2016	GELIJKGESTELDE DAGEN IN DE BESLISSING VAN 21 JUNI 2018
1994	149	167
1995	186	216
1996	177	205
1997	175	203
1998	176	203
1999	175	203
2000	176	203
2001	176	203
2002	176	203
2003	176	203
2004	176	204
2005	176	203
2006	175	202
2007	133	154
2008	176	204
2009	176	203
2010	176	203
2011	176	203
2012	176	204
2013	175	203
2014	175	203
2015	175	203

Mevrouw De Laat merkte op dat het aantal gelijkgestelde dagen per jaar in beide beslissingen verschilde.

Aangezien mevrouw De Laat er nu helemaal niets meer van snapte deed zij een beroep op de Ombudsdienst Pensioenen.

Bedenkingen

De pensioenwetgeving bepaalt in artikel 24 en 24 bis van het Koninklijk Besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers (BS van 16 januari 1968) het volgende:

Artikel 24: "Voor elke dag van inactiviteit, met een arbeidsdag gelijkgesteld bij toepassing van de artikelen 34, 35 en 36, wordt rekening gehouden met een fictief loon, dat wordt vastgesteld op volgende wijze: Het fictief loon heeft als basis het dagelijks gemiddelde van de werkelijke, forfaitaire of fictieve lonen van de

²³ We vergelijken enkel en alleen de gelijkgestelde dagen tot en met 2015 aangezien de beide beslissingen van de Federale Pensioendienst een verschillende ingangsdatum hebben.

werknemer met betrekking tot het voorgaande kalenderjaar, of bij gebrek aan deze referentiegegevens, het dagelijkse gemiddelde van de werkelijke en forfaitaire lonen met betrekking tot het lopende jaar, of nog, bij ontstentenis van dergelijk loon voor het lopende jaar, het dagelijkse gemiddelde van de lonen met betrekking tot het eerste jaar dat volgt op de periode van inactiviteit en waarin arbeidsprestaties als werknemer worden verricht (...)."

Artikel 24bis: "Wanneer het rustpensioen of het overlevingspensioen daadwerkelijk en voor de eerste maal ten vroegste op 1 januari 1977 ingaat, wordt het fictief loon waarmee rekening wordt gehouden voor elke dag van inactiviteit die bij toepassing van de artikelen 34, 35 en 36 met een arbeidsdag wordt gelijkgesteld, in afwijking van artikel 24 vastgesteld op de volgende wijze (...). Indien de werknemer deeltijdse arbeid heeft verricht, wordt voor de toepassing van de voorgaande punten, voor het rustpensioen of het overlevingspensioen dat daadwerkelijk en voor de eerste maal ingaat vanaf 1 juli 1997, het fictief loon dat eventueel voor het betrokken kalenderjaar moet worden toegevoegd aan het werkelijk loon, in voorkomend geval, toegekend rekening houdend met het aantal effectief gewerkte dagen herleid tot een aantal dagen dat overeenstemt met het aantal dagen dat op de individuele rekening zou voorkomen indien de activiteit zou zijn uitgeoefend aan volledige dagprestaties (...)

4. indien de werknemer deeltijdse arbeid heeft verricht, wordt voor de toepassing van de voorgaande punten, voor het rustpensioen of het overlevingspensioen dat daadwerkelijk en voor de eerste maal ingaat vanaf 1 juli 1997, het fictief loon:

- dat eventueel voor het betrokken kalenderjaar moet worden toegevoegd aan het werkelijk loon, in voorkomend geval, toegekend rekening houdend met het aantal effectief gewerkte dagen herleid tot een aantal dagen dat overeenstemt met het aantal dagen dat op de individuele rekening zou voorkomen indien de activiteit zou zijn uitgeoefend aan volledige dagprestaties;
- dat voor het jaar dat volgt op de deeltijdse arbeid moet worden toegekend, in voorkomend geval, berekend op een aantal dagen die werden herleid in verhouding tot de gepresteerde arbeidstijd in de activiteit op grond waarvan de gelijkstelling werd toegekend."

De FPD beroept zich op deze wetsartikelen om haar pensioenbeslissingen te rechtvaardigen.

Vooreerst merkte de Ombudsdienst Pensioenen op 24 september 2018 op dat het aantal gelijkgestelde dagen vermeld op de beslissing van 1 juni 2016 voor meerdere jaren verschillend is van het aantal gelijkgestelde dagen op de beslissing van 21 juni 2018 (zie tabel hoger). Voor het jaar 2007 werd op de eerste beslissing 133 gelijkgestelde dagen in aanmerking genomen; in de tweede beslissing waren er dit 154. Dit terwijl volgens de dienst Loopbaanbeheer er geen wijzigingen waren aangebracht aan de geregistreerde beroepsloopbaan.

De FPD antwoordde op 27 september 2018 dat "in de eerste beslissing de samendrukking nog manueel gebeurde, in de tweede beslissing werd de samendrukking doorgedreven geautomatiseerd wat voor betrokkene een juistere en voordeliger resultaat geeft."

In reactie hierop merkte de Ombudsdienst Pensioenen op 9 november 2018 op dat artikel 24 bis stelt "indien de werknemer deeltijdse arbeid heeft verricht". Echter uit ons grondig nazicht van de geboekte gegevens op de individuele rekening van belanghebbende en de door haar overgemaakte loonstaten kwamen wij tot de conclusie dat:

- de tewerkstelling voor het jaar 1994 een tewerkstelling van 7 u 30 minuten per dag betrof (op de loonfiche voor de maand januari 1994 werd een tewerkstelling van 11 dagen meegedeeld voor een tewerkstelling van 82,5 uur);
- in 1993 de geregistreerde gegevens van de maatman, zijnde het aantal uren tewerkstelling per week dat overeenkomt met een voltijdse tijdwerkdienst 37,5 uur bedroeg.

Het samenlezen van deze beide gegevens toont ons inziens dan ook aan dat de tewerkstelling in 1994

kon worden beschouwd als een voltijdse tewerkstelling en dat er dus geen aanleiding was om de daarop volgende gelijkgestelde dagen werkloosheid samen te drukken tot voltijdse dagequivalenten.

Zoals aangehaald antwoordde de FPD op 5 juli 2017 dat hij zich voor de al dan niet samendrukking van de gelijkgestelde periode in 1994 gebaseerd heeft op de tewerkstelling in het voorgaande jaar. Ook in de beslissing van 21 juni 2018, die gemaakt is met het doorgedreven geautomatiseerd berekeningsprogramma voor de gelijkgestelde dagen, zien wij dat de berekening ook op deze wijze is geprogrammeerd.

Na een grondig onderzoek van de dienst Loopbaanbeheer, dat bijna één jaar in beslag nam, werd ons dan op 4 september 2019 meegedeeld dat onze zienswijze correct was en dat de tewerkstelling inderdaad een voltijdse tewerkstelling was.

Op 6 september 2019 werd aan belanghebbende een nieuwe beslissing toegestuurd waarbij de loopbaangegevens die in aanmerking genomen werden voor de berekening van het pensioen vanaf 1994 manueel werden aangepast zodat er geen sprake meer is van een samendrukking van de gelijkgestelde dagen. Elk kalenderjaar wordt dan ook in aanmerking genomen voor 312 dagen.

Uit deze beslissing blijkt dat zij vanaf 1 juni 2018 aanspraak kan maken op een totaal pensioen van 1.224,51 euro bruto per maand.

Dit is een verhoging met 234,97 euro bruto per maand t.o.v. van het haar op 21 juni 2018 toegekende pensioen.

Conclusie

De Federale pensioendienst heeft de pensioenberekeningen verder geautomatiseerd. Ook de samendrukking van de gelijkgestelde dagen werd verder geautomatiseerd in het berekeningsprogramma. De gelijkgestelde dagen worden samengedrukt op basis van de arbeidsintensiteit van het voorgaande jaar.

Wanneer er echter in het jaar waarin de gelijkstelling een aanvang neemt een voltijdse tewerkstelling is, daar waar in het daaraan voorafgaande jaar er een deeltijdse tewerkstelling is -wat zich maar zelden voordoet- is deze automatische berekening niet correct.

Momenteel dient de dossierbeheerder dit te ontdekken en manueel bij te sturen. De praktijk leert dat teneinde duidelijk te kunnen vast te stellen dat van een deeltijdse tewerkstelling in het jaar voorafgaand aan de gelijkstelling overgeschakeld werd naar een voltijdse tewerkstelling in het jaar waarin de gelijkstelling aanvangt, het bijna noodzakelijk is dat de toekomstig gepensioneerde hiervoor de nodige loopbaangegevens, zoals weddenfiches, overmaakt aan de FPD.

2. Nieuwe bedrijfsvoorheffingsschalen niet tijdig toegepast op HR-Rail pensioen voor wie enkel een pensioen als vastbenoemd bij het spoor in combinatie met een aanvullend pensioen geniet

In januari 2019 werden de bedrijfsvoorheffingsschalen herzien en aangepast aan de index (zoals elk jaar). Hierdoor moet op eenzelfde belastbaar pensioenbedrag (na afhouding van sociale inhoudingen) een kleinere bedrijfsvoorheffing worden ingehouden waardoor de gepensioneerden netto meer overhouden.

DOSSIER 32881

De feiten

De heer Brackx merkt op dat de bedrijfsvoorheffing op zijn HR-Rail pensioen voor januari 2019 niet correct berekend is. Er werd bij de uitbetaling van zijn pensioen van januari geen rekening gehouden met de nieuwe bedrijfsvoorheffingsschalen.

Betrokkene verwoordt het als volgt: "Ontvangt de dienst informatica van HR-Rail wel tijdig (dus begin december) de nieuwe bedrijfsvoorheffingsschalen zodat ze deze kan implementeren? Ik kan begrip opbrengen voor HR-Rail dat zij hun berekeningsprogramma niet tijdig heeft kunnen aanpassen als zij slechts begin december de info hierover ontvangt. Maar ik denk dat het redelijk is dat deze aanpassing wel moet mogelijk zijn tegen half januari, zodat de aanpassing wel plaats vindt en de betaling van het pensioen eind januari wel correct is. Bovendien wijs ik er ook op dat ik slechts titularis ben van één pensioen, namelijk dat van HR-Rail. Na mij reeds 13 jaar een pensioen uit te betalen zou de NMBS toch mogen weten dat voor de aanpassing van de bedrijfsvoorheffing zij niet op gegevens van een andere dienst moeten wachten vermits ik het HR-Rail pensioen niet cumuleer met een ander pensioen. De NMBS heeft blijkbaar niet alleen een probleem met de stiptheid van de treinen maar nu ook met de pensioenen."

Bedenkingen

De Ombudsdienst Pensioenen ondervroeg HR-Rail en zijn mandaatgever de FPD.

Immers in verband met de door HR-Rail betaalde pensioenen bepaalt de wet betreffende de Federale Pensioendienst dat HR-Rail in de hoedanigheid van mandataris van de FPD de betaling verricht van de rust- en overlevingspensioenen toegekend aan de gewezen statutaire personeelsleden van de NMBS-Holding of HR-Rail en aan hun rechthebbenden.

Die toestand zou opnieuw kunnen worden geëvalueerd wanneer, overeenkomstig het protocol ondertekend door HR-Rail en de Ministers van Pensioenen en van Mobiliteit, de definitieve evaluatie van de betaling door HR-Rail van de pensioenen van de spoorwegen in 2020 zal plaatsvinden.

Wij verwezen naar artikel 270 van het WIB dat stelt dat de bedrijfsvoorheffing verschuldigd is door "de in artikel 3, 179 of 220 vermelde belastingplichtigen die als schuldenaar, bewaarder, mandataris of tussenpersoon in België of in het buitenland (...) pensioenen uitbetalen of toekennen (...)".

In bijlage III bij het Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen (KB/WIB) worden verdelingsregels voorzien voor het geval meerdere wettelijke pensioenen gecumuleerd worden. Dit is hier echter niet het geval. De heer Brackx geniet maar één wettelijk pensioen.

Wanneer een gepensioneerde enkel één pensioen geniet dan dient volgens ons de pensioendienst die dit pensioen uitbetaalt de bedrijfsvoorheffing onmiddellijk (vanaf de betaling van januari) correct vast te stellen.

Doch HR-Rail deelde ons mee dat hij voor dit dossier van de FPD de gegevens ontvangt betreffende de inhoudingen die op het HR-pensioen dienen te gebeuren.

Voor iemand die naast een pensioen van de FPD tevens nog een ander Belgisch pensioen ontvangt schrijft punt 1.5 van de bijlage III bij het KB/WIB voor dat de FPD de aanpassingen aan de inhoudingen (solidariteitsbijdrage, ZIV-bijdrage, bedrijfsvoorheffing) moet vaststellen en deze moet meedelen aan de Belgische pensioendienst die het andere pensioen uitbetaalt.

Zo dient bijvoorbeeld de FPD voor iemand die zowel een werknemerspensioen heeft als een pensioen HR-Rail de aanpassingen aan de inhoudingen (solidariteitsbijdrage, ZIV-bijdrage, bedrijfsvoorheffing) vast te stellen en mee te delen aan HR-Rail. HR-Rail dient deze berekening toe te passen op het pensioen dat hij uitbetaalt. De pensioendienst die uitbetaalt (schuldenaar van de bedrijfsvoorheffing) moet de nieuwe toestand in aanmerking nemen zodra hij daarover is ingelicht.

Merken wij op dat de uitwisseling van deze gegevens tussen de verschillende pensioendiensten altijd met enige vertraging gebeurt.

HR-Rail paste dan ook de nieuwe bedrijfsvoorheffingsschaal nog niet toe vanaf januari 2019. In casu paste HR-Rail de nieuwe bedrijfsvoorheffingsschaal pas toe vanaf de betaling van de maand maart 2019.

In dit kader merken we op dat voor iemand met een gemengde loopbaan waarbij één pensioen wordt uitbetaald door de FPD en het andere pensioen door HR-Rail, Ethias of de RSZ de nieuwe bedrijfsvoorheffingsschalen ook niet vanaf januari 2019 toegepast worden. Doch pas nadat HR-Rail, Ethias of de RSZ de nieuwe gegevens dienstig voor de berekening van de bedrijfsvoorheffing ontvangt kan het pensioen uitbetaald worden in overeenstemming met de nieuwe bedrijfsvoorheffingsschalen. In dergelijke gevallen moeten deze gepensioneerden langer wachten vooraleer de nieuwe bedrijfsvoorheffingsschaal toegepast wordt dan gepensioneerden die ook meerdere pensioenen genieten die allemaal door de FPD uitbetaald worden.

Een andere gepensioneerde, de heer Van Gaal (dossier 32760) verwoordt het in zijn klacht als volgt: “per 1 januari hebben anderen ongeveer 27 euro verhoging door de aanpassing van de bedrijfsvoorheffingsschaal. Ikzelf heb nog geen verhoging. Bij een combinatie ambtenarenpensioen uitbetaald door de FPD, werknemerspensioen en zelfstandigenpensioen worden de bedrijfsvoorheffingsschalen onmiddellijk correct toegepast.”

Dit was dan ook de reden dat de Ombudsman in het jaarverslag 2008 op pagina 110 -en nog eens in herinnering gebracht in het jaarverslag 2013 op pagina 106- stelde: “Als men zich in de plaats van de gepensioneerde stelt verwacht hij een correcte en tijdige betaling die simultaan rekening houdt met alle elementen. De verbetering van de uitwisseling van gegevens en het beheer van het pensioenkadaster is hierbij prioritair. Zij maakt een groot deel van de oplossing uit. Het College stelt zich de vraag of in de (nabije) toekomst een dagelijkse aanpassing van de gegevens van het pensioenkadaster tot de mogelijkheden zou behoren of nog een vereenvoudiging in de betaling van de pensioenen kan overwogen worden.”

De wet van 11 juli 2018 betreffende de betaling van de pensioenen, toelagen en renten van de overheidssector realiseert de unieke betaling. De invoering van het principe van de unieke betaling zorgt er nu voor dat elke gepensioneerde die van de FPD pensioenen ontvangt deze op eenzelfde datum zal ontvangen. Dus: één enkele betaaldatum en één enkele betaalwijze per titularis. De Ombudsman Pensioenen stelt vast dat wie een HR-Rail pensioen geniet en daarnaast nog een ander pensioen nog niet het voordeel heeft van een onmiddellijk inhouding van de nieuwe bedrijfsvoorheffingsschaal.

Maar meer ten gronde merkt de Ombudsman Pensioenen op dat de heer Brackx naast zijn HR-Rail pensioen geen pensioen geniet dat wordt uitbetaald door de FPD. HR-Rail ontvangt dus in dit dossier ten onrechte de gegevensstroom betreffende aanpassing van de inhouding van de bedrijfsvoorheffing.

Wij zochten verder uit hoe dit kan verklaard worden. Hoe was het mogelijk dat de heer Brackx beschouwd werd als iemand die een pensioen geniet van de FPD en een andere Belgische pensioendienst?

De oorzaak is dat éénzelfde gegevensstroom (stroom A006 zoals deze technisch genoemd wordt) dienstig is voor de berekening van de ZIV-bijdrage, de solidariteitsbijdrage en de bedrijfsvoorheffing.

Wij ontdekten immers dat de heer Brackx eveneens een kapitaal uit hoofde van een aanvullend pensioen ontving. Dit terwijl hij geen werknemerspensioen ontving. Dit kapitaal uit het aanvullend pensioen komt in aanmerking voor het vaststellen van het percentage solidariteitsbijdrage en voor de ZIV-bijdrage die op zijn HR-Rail pensioen moet ingehouden worden. Dit betekent dan ook dat er een gegevensstroom moet zijn tussen het pensioenkadaster en HR-Rail voor de solidariteitsbijdrage en de ZIV-bijdrage. Deze gegevensstroom die uitgewerkt is door de Kruispuntbank voor de sociale zekerheid omvat naast de gegevens voor de solidariteitsbijdrage en de ZIV-bijdrage ook de gegevens voor de bedrijfsvoorheffing. Immers bijna altijd is iemand die in het genot is van een kapitaal uit een aanvullend pensioen tevens in het genot van een werknemerspensioen.

Conclusie 1: Onmiddellijke oplossing door bemiddeling voor de te veel ingehouden bedrijfsvoorheffing van 2019

Door de bemiddeling van de Ombudsdienst Pensioenen werd de te veel ingehouden bedrijfsvoorheffing voor de maanden januari en februari 2019 terugbetaald.

HR-Rail betaalt de teveel ingehouden bedrijfsvoorheffing niet spontaan (dus zonder dat betrokkene dit uitdrukkelijk vraagt) terug. Zo kreeg de heer Brackx in 2018 zijn te veel ingehouden bedrijfsvoorheffing voor de eerste maanden van het jaar niet terugbetaald door HR-Rail.

Wij menen dat het klantvriendelijker zou zijn dat de te veel ingehouden bedrijfsvoorheffing wel automatisch en onmiddellijk zou terugbetaald worden. Anderzijds is het wel zo dat de bedrijfsvoorheffing op het pensioen slechts een voorschot is op de totale belastingen die in een jaar moeten betaald worden en die vastgesteld worden door de FOD Financiën bij de belastingaanslag. De fiscus houdt hierbij rekening met het totaal aan pensioenen, roerende en onroerende inkomsten, diverse inkomsten en eventuele belastingvrijstellingen of -verminderingen. Teveel ingehouden bedrijfsvoorheffing wordt dan terugbetaald, indien er te weinig bedrijfsvoorheffing werd ingehouden wordt deze nagevorderd.

Conclusie 2: Structurele oplossing

Meer ten gronde dient een structurele oplossing uitgewerkt te worden zodat in 2021 -ervan uitgaande dat de bedrijfsvoorheffingsschalen ook dan weer zouden aangepast worden in het voordeel van de belastingplichtige- niet opnieuw gedurende de eerste maanden van het jaar te veel bedrijfsvoorheffing op het HR-Rail pensioen wordt ingehouden. Deze oplossing zou kunnen bestaan uit het loskoppelen in de berekeningsmodule van de bedrijfsvoorheffing van de gegevensstroom A006 (solidariteitsbijdrage, ZIV-bijdrage, bedrijfsvoorheffing) voor zij die naast hun HR-Rail pensioen (of een pensioen betaald door een andere instelling dan de FPD) enkel een aanvullend pensioen genieten.

3. Vakantiegeld uit hoofde van een persoonlijk rustpensioen werknemer foutief berekend voor iemand die tevens een overlevingspensioen met een pensioencomplement uit hoofde van een activiteit bij een hypotheekbewaarder geniet: rechtzetting door bemiddeling Ombudsman Pensioenen

DOSSIER 33306

De feiten

Mevrouw Van Brackel bezocht de Ombudsdienst Pensioenen.

Zij klaagt over de betaling van haar pensioen en meer in het bijzonder over de terugvordering van het vakantiegeld.

Zij is in het genot van een rustpensioen als werknemer en een overlevingspensioen toegekend in het kader van de tewerkstelling van haar echtgenoot als bediende bij een hypotheekbewaarder met daarbij een pensioencomplement.

Zij heeft de brief meegebracht die de FPD haar via Bpost toestuurde op 7 mei 2019. Deze brief geeft het detail weer van de betalingen van de maanden april en mei 2019. (zie afbeelding p. 71)

Op het betalingsbericht staat enerzijds vermeld dat het vakantiegeld wordt uitbetaald en dat er een bedrijfsvoorheffing op wordt ingehouden; anderzijds dat het vakantiegeld al onmiddellijk terug wordt ingevorderd.

Mevrouw Van Brackel heeft tevens nog andere documenten bij waaruit blijkt dat ook het uitbetaalde vakantiegeld voor de jaren 2016, 2017 en 2018 later in de loop van dat desbetreffende jaar werd ingehouden

Website: www.sfpd.fgov.be
Uw dossier op: www.mypension.be

Dossiernummer

Datum

07/05/2019

Maandbedrag van uw pensioen

Geachte mevrouw,

Uw maandelijks pensioenbedrag is aangepast vanwege:

- de nieuwe situatie van uw schuldinvordering.
- de betaling van uw Vakantiegeld.

In de onderstaande tabel vindt u de berekening van het bedrag dat u verschuldigd is in mei 2019.

	Maandbedrag van april 2019 (EUR)	Maandbedrag van mei 2019 (EUR)
overlevingspensioen bediende hypotheekbewaarder	356,38	356,38
Rustpensioen Werknemer	1 671,94	1 671,94
Overlevingspensioen Werknemer	476,85	476,85
Vakantiegeld	0,00	814,22
Totaal brutobedrag	2 505,17	3 319,39
Bijdrage ziekte- en invaliditeitsverzekering*	- 88,93	- 88,93
Solidariteitsbijdrage*	- 35,45	- 35,45
Belastbaar bedrag	2 380,79	2 380,79
Bedrijfsvoorheffing*	- 535,47	- 535,47
Bedrijfsvoorheffing op vakantiegeld	0,00	- 162,84
Nettobedrag	1 845,32	2 496,70
Invordering voor FPD	0,00	- 814,22
Aan u te betalen	1 845,32	1 682,48

*Aanvullende inlichtingen als bijlage.

De Federale Pensioendienst zal u uw maandbedrag uitbetalen rond de 14^e van elke maand op het

op een gedeelte "overlevingspensioen bediende hypotheekbewaarder", zijnde het pensioencomplement uit hoofde van een activiteit op een hypotheekkantoor.

Mevrouw Van Brackel contacteerde telefonisch de Federale Pensioendienst maar had haar bedenkingen bij het antwoord dat zij kreeg. Tijdens het telefoongesprek werd haar immers meegedeeld dat het vakantiegeld terecht werd teruggevorderd maar dat er inderdaad op het vakantiegeld ten onrechte bedrijfsvoorheffing ingehouden werd. Deze bedrijfsvoorheffing zou integraal terugbetaald worden.

De FPD heeft de ingehouden bedrijfsvoorheffing ook effectief terugbetaald begin juli 2019.

Zij vraagt zich af of het antwoord wel correct is en contacteert de Ombudsdienst Pensioenen.

Bedenkingen

In eerste instantie hebben wij de betaling van het vakantiegeld voor de maand mei 2019 in de regeling der werknemers nagekeken.

Wij stelden vast dat volgens het betalingsbericht het vakantiegeld in de regeling voor werknemers wordt uitbetaald doch dat het vakantiegeld al onmiddellijk terug wordt ingevorderd.

Bovendien stelden wij vast dat ondanks de integrale terugvordering van het vakantiegeld er ook nog eens een extra bedrijfsvoorheffing van 162,84 euro op ingehouden werd.

Wij meenden dat de terugvordering van het vakantiegeld foutief was. Daarom hebben wij de FPD gevraagd om het betaaldossier met betrekking tot de recuperatie van het vakantiegeld na te kijken vanaf de toekenning van het overlevingspensioen²⁴.

De Ombudsdienst Pensioenen ontvangt een zeer uitgebreid antwoord van de Federale Pensioendienst waarin de algemene principes en de interpretatie van de betaling van het complement “bediende van een hypotheekbewaarder” uitgelegd wordt. Wij citeren:

1) Algemene problematiek

Mevrouw is tewerkgesteld geweest als bediende van een hypotheekbewaarder.

De bedienden van hypotheekbewaarders zijn “contractuele werknemers”, m.a.w. ze werden niet statutair benoemd.

Bij hun pensionering maken ze dus recht op een werknemerspensioen.

De bedienden van de hypotheekbewaarders kunnen echter aanspraak maken op een bijzondere pensioenregeling. Ze kunnen naast hun gewoon werknemerspensioen aanspraak maken op een pensioenbijslag voor de jaren die hij als bediende in het hypotheekkantoor heeft gewerkt.

Deze pensioenbijslag garandeert de bediende eenzelfde geldelijk voordeel als een statutair benoemd rijksambtenaar.

De pensioenbijslag is ten laste van de hypotheekbewaarder en werd tot voor 31 december 2016 uitbetaald door de FOD Financiën.

Sinds 1 januari 2017 werden deze betalingen door de Federale Pensioendienst overgenomen.

De bedienden van de hypotheekbewaarders kunnen dus aanspraak maken op hetzelfde bedrag alsof zij statutair benoemd zouden zijn. Maar langs de andere kant mogen ze dan ook niet meer ontvangen dan een gepensioneerde rijksambtenaar.

De bijzondere regeling voorziet dan dat hij als rijksambtenaar het vakantiegeld in de pensioenregeling van de werknemerssector niet zou ontvangen, dat deze in aftrek van de pensioenbijslag moet genomen worden. Het vakantiegeld werd in mindering gebracht op het basis van het percentage van de loopbaan bediende hypotheekbewaarder in de totale loopbaan.

Bijvoorbeeld: indien het aandeel bediende hypotheekbewaarder in de totale loopbaan 40 % bedraagt, dan zal er slechts 40 % van het vakantiegeld teruggevorderd worden.

Het vakantiegeld dat de bediende uit hoofde van zijn werknemerspensioen heeft ontvangen werd door de FOD Financiën steeds teruggevorderd op de pensioenbijslag (eventueel werd dit verspreid over meerderen maanden).

Sinds 1 januari 2017 betaalt de Pensioendienst zelf deze pensioenbijslag. De terugvordering werd als volgt toegepast:

- Het vakantiegeld pensioenregeling openbare sector werd bepaald, maar niet uitbetaald in de maand mei.*
- Het vakantiegeld pensioenregeling private sector werd verminderd met het vakantiegeld waarop de gepensioneerde (eventueel) aanspraak kan maken in de regeling van de openbare sector*
- Dit bedrag werd afgehouden op de betaling van de pensioenbijslag van de maand september en desgevallend op de volgende maanden.*
- Het ingehouden bedrag (bruto = belastbaar) werd in mindering gebracht op de pensioenfiche 281.11 van de pensioenbijslag.*
- Voor het jaar 2019 werd er beslist het vakantiegeld werknemer niet meer uit te betalen, maar rechtstreeks in te houden op de pensioenbetaling van de maand mei.*

De terugvordering werd als volgt toegepast:

- Het vakantiegeld openbare sector werd berekend en uitbetaald (dit in tegenstelling tot de vorige jaren!)*
- Het vakantiegeld private sector werd berekend en uitbetaald.*
- Op basis van het aandeel in de totale loopbaan werd onmiddellijk het vakantiegeld private sector teruggevorderd.*
- Het brutobedrag werd teruggevorderd en zal op de fiche 281.11 – inkomsten 2019 in mindering worden gebracht.*

²⁴ Het was volgens betrokkene pas vanaf de toekenning van het overlevingspensioen dat er complicaties waren met de betaling van het vakantiegeld.

Zoals vermeld werd het bruto/belastbaar bedrag teruggevorderd.
 Op het vakantiegeld werknemers wordt er ook bedrijfsvoorheffing op ingehouden.
 Dit heeft tot gevolg dat voor sommige gepensioneerden het nettobedrag van de maand mei 2019 lager is dan het nettobedrag van de vorige maand.
 De verrekening van de (te veel) ingehouden bedrijfsvoorheffing wordt geregeld via de belastingaangifte (net zoals trouwens in de vorige jaren 2017 en 2018).
 Gezien de unieke betaling en gezien dat we het bedrag inhouden op de pensioenbetaling van de maand mei 2019 valt dit enkel meer op.
 Echter op verzoek van de gepensioneerde betalen we de ingehouden bedrijfsvoorheffing terug.
 Voor het volgende jaar voorzien we voor deze dossiers dat we geen voorheffing meer zullen inhouden op het vakantiegeld van het werknemersstelsel.
 Er zijn zo'n 350-tal dossiers waarvoor een pensioenbijslag bediende hypotheekbewaarder wordt uitbetaald.

2) Specifiek voor het dossier van mevrouw

Mevrouw heeft een overlevingspensioen.
 Haar echtgenoot heeft zijn ganse loopbaan als bediende van een hypotheekbewaarder gewerkt. Het percentage is dus 100 %.

- De jaren voor 01/2017

De pensioenbijslag werd nog betaald door de FOD Financiën, cel hypotheekbewaarders.
 Voor meer informatie moet ik u verwijzen naar voornoemde dienst.

- Het jaar 2017

Vakantiegeld ambtenaar

Indien de titularis een overlevingspensioen geniet mag het totaal van de pensioeninkomsten van de maand mei 2017 niet hoger zijn dan 1.771,85 euro per maand;

Gezien het totale pensioen dit bedrag ruimschoots overstijgt, kan zij geen aanspraak maken op het vakantiegeld openbare sector.

- Vakantiegeld werknemer

Mevrouw Van Brackel zou in de regeling van het vakantiegeld werknemers aanspraak kunnen maken op een vakantiegeld van 738.45 euro.

Gezien het aandeel 100 % bedraagt werd het vakantiegeld volledig ingevorderd.

De terugvordering gebeurde op de maanden september tot en met november 2017 via een maandelijks inhouding van 246,63 euro.

Het bedrag van 738,45 euro werd in mindering gebracht op de pensioenfiche 281.11 – inkomstenjaar 2017.

- Het jaar 2018 en 2019 (zelfde redenering als voor 2017...)"

De FPD stuurt ons tevens een overzicht van de betalingen sinds 1 januari 2017²⁵. Ter illustratie, hieronder de pensioenbetaling van het jaar 2017:

2017	jan/17	feb/17	mrt/17	apr/17	mei/17	jun/17	jul/17	aug/17	sep/17	okt/17	nov/17	
bruto	342,53	342,53	342,53	342,53	342,53	349,38	349,38	349,38	349,38	349,38	349,38	
inhouding ZIV	0	-12,16	-12,16	-12,16	-12,16	-12,4	-12,4	-12,4	-12,4	-12,4	-12,4	
bijdrage solidariteit	0	-6,71	-6,71	-6,71	-6,71	-5,24	-6,64	-6,64	-6,64	-6,99	-6,99	
belastbaar	342,53	323,66	323,66	323,66	323,66	331,74	330,34	330,34	330,34	329,99	329,99	3619,91
voorheffing	0	-76,7	-75,7	-74,7	-73,7	-78,29	-80,27	-80,27	-80,27	-80,51	-79,51	-779,92
netto	342,53	246,96	247,96	248,96	249,96	253,45	250,07	250,07	250,07	249,48	250,48	
invordering	0	0	0	0	0	0	0	0	-246,15	-246,15	-245,15	-737,45

25 Op 1 januari 2017 werd de betaling van het voordeel "hypotheek" overgenomen door de FPD sector ambtenaren.

Hieruit blijkt dat het vakantiegeld van haar werknemerspensioen ingehouden werd op de betaling van het complement overlevingspensioen als bediende bij een hypotheekbewaarder.

Volgens de Ombudsdienst Pensioenen was ook dit antwoord foutief.

Mevrouw Van Brackel is niet tewerkgesteld geweest als een bediende bij een hypotheekbewaarder. Haar persoonlijk rustpensioen is gebaseerd op haar persoonlijke tewerkstelling bij een privé bedrijf (farmaceutische sector). Wij zijn dan ook van mening dat zij op basis van haar persoonlijk rustpensioen, *dat **niet** gebaseerd is op een tewerkstelling bij een hypotheekbewaarder*, recht heeft op het vakantiegeld werknemer.

Het terugvorderen van het vakantiegeld rustpensioen werknemer is ons inziens niet correct.

Wij brengen de FPD van onze bedenkingen op de hoogte. De FPD antwoordt evenwel ontkennend:

“Mevrouw ontvangt een overlevingspensioen uit hoofde van haar overleden echtgenoot. Hij was tewerkgesteld als bediende bij een hypotheekkantoor.

De FPD heeft het beheer en de uitbetaling van deze pensioenen overgenomen op 01.01.2017.

Wij ontvingen dus de gegevens van FOD Financiën via individuele fiches in Excel.

Om het complement als hypotheekbewaarder te berekenen werd de totale loopbaan bij het hypotheekkantoor berekend als zou het een loopbaan als ambtenaar betreffen. Het deel dat door het werknemersstelsel werd uitbetaald werd hiervan in mindering gebracht. Het resterend saldo beschouwen wij als complement en wordt door het de diensten van het ambtenarenstelsel uitbetaald. Op die manier heeft betrokkene dezelfde rechten als zou hij vastbenoemd ambtenaar geweest zijn.

De doorgestuurd individuele fiches geven de bovenstaande berekening weer met vermelding van het percentage waarmee wij rekening dienen te houden voor de terugvordering van het vakantiegeld werknemersstelsel. Dit percentage zou in principe de loopbaan bij het hypotheekkantoor t.o.v. van de totale loopbaan moeten weergeven. Wij hebben in het verleden vragen gesteld over de berekening van dit percentage of de redenering waarom welke rechten al dan niet meegeteld werden voor de berekening van het complement. Wij hebben hieromtrent nooit enige duidelijkheid ontvangen. Onze contactpersoon bij FOD Financiën voor deze overname was mevrouw (...). Op het moment van de overname werden de lopende pensioendossiers aan dezelfde modaliteiten (as is) in ons betalingssysteem geprogrammeerd. Wij hebben niet de autorisatie om alle overgenomen dossiers te herbekijken/herberekenen en eventuele aanpassingen te doen aan bedragen en percentages.

Specifiek in dit dossier kregen wij een percentage van 100, waardoor er dus geen recht is op het vakantiegeld werknemer. Dit percentage wordt vanaf het begin (ingangsdatum overlevingspensioen 01.05.2015) toegepast op het dossier.

Voor alle betrokken dossiers gebeurden de inhoudingen de voorbije jaren op het bedrag van het complement (in meerdere keren) en vanaf de maand september. Gezien de programmatie in het betaalprogramma van het werknemersstelsel (Theseos), werd ervoor gekozen om in de maand van uitbetaling meteen de recuperatie uit te voeren. Op die manier blijven de betrokken personen voor de rest van het kalenderjaar hun complement behouden en dienen er geen rechtzettingen meer te gebeuren.

Voor wat betreft de ingehouden bedrijfsvoorheffing op het (deels) gerecupereerde vakantiegeld werknemers: in geval van recuperatie van een 'schuld' is het voorzien dat steeds het belastbaar bedrag teruggevorderd wordt. Dit is in het verleden ook steeds op die manier geregeld. Echter, in de maand mei 2019 was deze werkwijze meer opvallend omdat dit als gevolg had dat bepaalde personen netto minder ontvingen dan in april 2019. Deze inhouding zal volgend jaar vermeld worden op de fiscale fiche en zal meegenomen worden in de berekening van de personenbelasting. Voor personen die dit wensen, voert de dienst Sociale en Fiscale Inhoudingen een regularisatie uit.

Naar volgend jaar toe proberen wij het nodige te doen om dit te vermijden. Een concrete oplossing moet nog bepaald worden.

Mevrouw heeft geen recht op een vakantiegeld uit het ambtenarenstelsel omdat ze met haar totaal bruto

pensioeninkomst boven het plafond zit. In mei ontving ze een rustpensioen werknemer van 1 671,94 EUR, een overlevingspensioen werknemer van 476,85 EUR en het complement van 356,38 EUR = 2.505,17 EUR. Het grensbedrag van 2019 bedraagt 1.843,45 EUR. Mevrouw heeft in het verleden ook nooit recht gehad op een vakantiegeld ambtenarenstelsel en dit is dus nooit verrekend geweest met de recuperatie van het vakantiegeld werknemersstelsel."

Wij hebben vervolgens een gedetailleerde analyse gemaakt van deze problematiek. Samengevat komt het neer op het volgende.

Het complement dat men toekent aan de gepensioneerden die vroeger definitief aangenomen bedienden bij een hypotheekkantoor waren of aan hun rechtverkrijgenden wordt een pensioencomplement genoemd. Juridisch kan het gekwalificeerd worden als een belastbaar inkomen zonder meer en vindt het zijn rechtsgrond in het Besluit van de Regent van 1 juli 1949 betreffende het personeel van de hypotheekbewaarders:

Art. 18: Behoudens andersluidende bepalingen van dit besluit, worden voor de vaststelling van hun wedde, toelagen en vergoedingen de contractuele bedienden van de hypotheekbewaarders gelijkgesteld met de personeelsleden van het Federaal Openbaar Ambt die titularis zijn van een gemene graad of met personeelsleden van de Federale Overheidsdienst Financiën die titularis zijn van een bijzondere graad, zoals hierna is bepaald:

1° de stagedoende bedienden en de definitief aangenomen bedienden, respectievelijk met de stagiairs en de vastbenoemde ambtenaren;

2° de contractuele bedienden niet vermeld onder 1° met de bij arbeidsovereenkomst in dienst genomen personeelsleden bij de Federale Overheidsdienst Financiën.

Art. 19: De contractuele bedienden van de hypotheekbewaarders of hun rechthebbenden ontvangen dezelfde toelagen, vergoedingen, premies, pensioenen en andere voordelen als de personeelsleden met wie zij, overeenkomstig artikel 18, § 1, gelijkgesteld zijn of hun rechthebbenden.

Ingeval de contractuele bedienden van de hypotheekbewaarders of hun rechthebbenden op enig voordeel aanspraak kunnen maken krachtens de bepalingen die van toepassing zijn op de bij arbeidsovereenkomst in dienst genomen personeelsleden, keert de bewaarder aan de bedienden of hun rechthebbenden alleen het aanvullend bedrag uit, zodat zij een even gunstige regeling genieten als diegene die geldt voor de personeelsleden met wie zij gelijkgesteld zijn of hun rechthebbenden.

Vanaf 1 januari 2017 werd het bedrag van dit pensioencomplement berekend door de cel beheer Hypotheekkantoren van de FPD sectie toekenning ambtenarenpensioenen en dit op basis van het vademecum der Hypotheekbewaarders.

Het vademecum kan inderdaad gebruikt worden als richtlijn. Wij citeren:

Vademecum (p. III/22):

"2. Vergoedingen ten laste van de hypotheekbewaarder.

2° Vakantiegeld

Het gedeelte van het vakantiegeld dat de gepensioneerde bediende ontvangt van de Rijksdienst voor Pensioenen en dat hij niet zou ontvangen mocht hij Rijksambtenaar zijn geweest, moet in aftrek worden gebracht om de pensioenbijslag te bepalen. Indien dit gedeelte een maandelijkse bijslag te boven gaat, zal deze aftrek desnoods tot over twaalf maanden worden gespreid.

Het voormeld vakantiegeld vormt een belastbaar bedrag dat moet afgetrokken worden van de normale

belastbare bijslag. Deze manier van handelen garandeert de gepensioneerde bediende hetzelfde jaarinkomen alsof hij Rijksambtenaar ware geweest.”

De bedoeling van de wetgever (Besluit van de Regent – zie hoger) staat duidelijk vertaald in dit vademecum en is pertinent. Een bediende bij een hypotheekbewaarder (of zijn rechthebbende²⁶) krijgt een werknemerspensioen én een pensioencomplement.

Dit pensioencomplement moet ervoor zorgen dat hij hetzelfde pensioen ontvangt alsof hij Rijksambtenaar zou geweest zijn.

Er zijn wel hypothesen mogelijk dat een vermindering op het complement dient toegepast te worden. Doch hier in casu is dit niet zo.

Verder zijn wij van mening dat de FPD momenteel verantwoordelijk is voor een correcte betaling van het complement toegekend aan de gepensioneerde van een hypotheekkantoor en hun gerechtigden en dat de FPD ook als contactpersoon dient te fungeren voor problemen uit het verleden. Het feit dat de betalingsgegevens overgenomen werden van de FOD Financiën is een zaak die onderling dient geregeld te worden tussen de FPD en de FOD Financiën.

Verder verduidelijken wij andermaal dat betrokkene zelf nooit tewerkgesteld geweest was als bediende bij een hypotheekbewaarder.

Conclusie

Op 18 september 2019 antwoordde de FPD dat hij onze redenering volgt.

Hij stelt voor om het vakantiegeld vanaf het jaar 2016 opnieuw uit te betalen. Het gaat om volgende brutobedragen:

Vakantiegeld 2016: 708,04 euro

Vakantiegeld 2017: 738,45 euro

Vakantiegeld 2018: 769,80 euro

Vakantiegeld 2019: 814,22 euro

Om te vermijden dat betrokkene voor een verrassing komt te staan voor wat betreft de belastingaanslag inkomsten 2019 zal de FPD op bovenvermelde bedragen een inhouding bedrijfsvoorheffing toepassen.

Verder zal de FPD een onderzoek instellen naar een aantal dossiers die mogelijks dezelfde problematiek vertonen.

4. Rechtzetting door een nieuwe programmatie in oktober 2019 van foutieve berekeningsbasis van de aanvullende toeslag bij vakantiegeld in de openbare sector: interne informatiever-spreiding voor verbetering vatbaar

DOSSIER 33399

De feiten

Gelet op het verschil tussen het bedrag van het “vakantiegeld” dat de heer Hulstaert ontvangen heeft in 2018 en 2019 (bruto zo’n 70 euro minder) vroeg hij op 1 juni 2019 inlichtingen aan de FPD. De FPD

²⁶ Deze krijgt dan naar analogie een eventuele toeslag op zijn overlevingspensioen.

antwoordde op 24 juni 2019 dat het bedrag dat uitbetaald werd correct is. Over de reden van het verschil tussen 2018 en 2019 wordt niet gerept. De heer Hulstaert komt bij de Ombudsman Pensioenen.

Bedenkingen

De Ombudsman stelt vast dat het vakantiegeld in 2018 correct berekend was.

Het is belangrijk te preciseren dat betrokkene een gemengd pensioen ontvangt, met name een pensioen als werknemer en een pensioen van de openbare sector verhoogd met een supplement gewaarborgd minimum.

Anderzijds wijzen we erop dat de pensioenwetgevingen voorzien in een verschillend vakantiegeld:

- bij een werknemerspensioen:
 - het gewone vakantiegeld: er bestaat een bedrag als alleenstaande en als gezin wat wordt toegekend naar gelang betrokkene gerechtigd is op een pensioen als alleenstaande of op een gezinspensioen;
 - de aanvullende toeslag: er bestaat een bedrag als alleenstaande en als gezin wat wordt toegekend naar gelang betrokkene gerechtigd is op een pensioen als alleenstaande of op een gezinspensioen.

- bij een overheidspensioen:
 - het gewone vakantiegeld: er bestaat een bedrag als alleenstaande en als gezin: dit laatste wordt toegekend indien de echtgenote geen eigen inkomsten uit een beroepsactiviteit heeft, geen vervangingsinkomen in binnen- of buitenland en geen pensioen geniet (uitzondering voor een klein pensioen waarvan het maandbedrag minder is dan 88,51 euro²⁷).
 - een aanvullende toeslag bij dit vakantiegeld voor iemand die een supplement gewaarborgd minimum ontvangt: ook hier bestaat er een bedrag als alleenstaande en als gezin. Dit laatste wordt toegekend indien betrokkene een supplement gewaarborgd minimum aan het gezinsbedrag ontvangt.

In de werknemersregeling wordt het vakantiegeld en de aanvullende toeslag beperkt tot het pensioenbedrag dat in de maand mei wordt uitbetaald.

In geval van beperking van het vakantiegeld tot het werknemerspensioen wordt het globaal bedrag van het vakantiegeld verhoogd met een wettelijk vastgesteld percentage (= supplement vakantiegeld) doch het totaalbedrag van het vakantiegeld in de werknemersregeling mag nooit groter zijn dan het maximaal toekenbaar vakantiegeld in de werknemersregeling.²⁸

In de openbare sector kan er slechts onder bepaalde voorwaarden een vakantiegeld worden toegekend. Zo mag bijvoorbeeld het rustpensioen als ambtenaar en de eventuele andere pensioenen en gelijkaardige uitkeringen uit binnen- en buitenland samen voor de maand mei een maximaal bedrag niet overschrijden. Het vakantiegeld dat in de openbare sector wordt toegekend moet bovendien verminderd worden met het bedrag van het vakantiegeld dat in de werknemersregeling wordt bekomen. Ook in de openbare sector wordt het totale bedrag van het vakantiegeld en de aanvullende toeslag bij het vakantiegeld beperkt tot het maandbedrag van het pensioen dat wordt uitbetaald in de loop van de maand mei.

De FPD sector werknemers betaalde in 2018 het vakantiegeld op basis van het bedrag als alleenstaande omdat de echtgenote van de heer Hulstaert een Pools pensioen ontvangt. Hij ontving 55,21 euro netto.

Gelet op het pensioen van de echtgenote ontvangt de heer Hulstaert in de openbare sector eveneens een vakantiegeld als alleenstaande (202,22 euro).

²⁷ Bedrag van toepassing op 1 januari 2019

²⁸ In mei 2019: 814,22 euro indien betrokkene een pensioen als alleenstaande of een overlevingspensioen geniet, 1.017,76 euro indien betrokkene een gezinspensioen geniet.

Zoals hoger vernoemd kan in de openbare sector een aanvullende toeslag bij het vakantiegeld toegekend worden aan de betrokkenen die in de openbare sector een minimumpensioen genieten. Er moet nagegaan worden of er een aanvullende toeslag op basis van het bedrag als alleenstaande of als gehuwde moet worden toegekend.

Het bedrag voor een gehuwde gepensioneerde kan worden toegekend voor zover er een minimumpensioen voor een gehuwde wordt toegekend. Dit betekent dat zelfs wanneer de echtgenote een eigen pensioen geniet er toch een aanvullende toeslag bij het vakantiegeld als gehuwde kan betaald worden.

Wij stellen vast dat de FPD sector ambtenaren in 2018 een aanvullende toeslag bij het vakantiegeld heeft uitbetaald van 471,94 euro. Dit bedrag stemt overeen met de aanvullende toeslag bij het vakantiegeld voor een gehuwde gepensioneerde die een minimumpensioen geniet. Dit was dan ook correct.

Vanaf 1 januari 2019 worden, ingevolge de unieke betaling van de pensioenen die beslist is door de wetgever, de pensioenen (en ook het vakantiegeld) van de werknemersregeling en van de openbare sector samen uitbetaald door de FPD.

In mei 2019, wanneer het vakantiegeld uitbetaald wordt, stelde de FPD sector werknemers het vakantiegeld vast op $61,48 - 3,07$ (bedrijfsvoorheffing) = 58,41 euro netto. De FPD sector ambtenaren kende naast het vakantiegeld ten bedrage van 204,07 euro, zijnde het bedrag vakantiegeld ambtenaar verminderd met het toegekende bedrag vakantiegeld in de werknemersregeling, ook een aanvullende toeslag bij het vakantiegeld toe van 401,47 euro (= berekend aan het bedrag alleenstaande).

Wij stelden vast dat het bedrag van de aanvullende toeslag bij het vakantiegeld overeenstemt met het bedrag voor een alleenstaande gepensioneerde. Dit was niet correct. De aanvullende toeslag bij het vakantiegeld moet vastgesteld worden op basis van het bedrag als gehuwde omdat de heer Hulstaert een minimumpensioen als gehuwde geniet.

De FPD zal deze fout rechtzetten. Betrokkene zal nog een bedrag ontvangen van 79,92 euro als aanvullende toeslag bij het vakantiegeld (in totaal dus 481,39 euro).

De uiteindelijke uitbetaling van de ten onrechte nog niet betaalde aanvullende toeslagen bij het vakantiegeld voor alle betrokken dossiers zal gebeuren tegen oktober 2019.

Als verantwoording voor dit latere tijdstip werpt de FPD op dat de aanpassingen die noodzakelijk zijn om het saldo in het betaalprogramma te berekenen enige tijd vergt (ook van alle andere gevallen die verkeerd werden uitbetaald) en het feit dat de FPD als vaste praktijk heeft alle vakantiegelden die niet betaald werden in mei in september of oktober van het betrokken jaar te betalen.

Toen de Ombudsdienst Pensioenen aan de FPD de opmerking maakte dat de berekening van de aanvullende toeslag bij het vakantiegeld foutief was, deelde de FPD aan de Ombudsdienst mee dat de anomalie in de programmatie van het bijkomend vakantiegeld in de openbare sector bij hem gekend was: ze was immers vastgesteld naar aanleiding van het verzoek van een andere gepensioneerde.

Verder stelde de Ombudsman vast dat de heer Hulstaert de schriftelijke bevestiging van de FPD had ontvangen dat zijn vakantiegeld en bijkomend vakantiegeld correct waren berekend. Wij stellen dus vast dat degene die deze schriftelijke bevestiging heeft opgesteld niet wist dat er een anomalie in de programmatie zat of dit niet ontdekt had.

Op basis van deze bevindingen doet de Ombudsman twee suggesties aan de FPD.

De Ombudsman stelt voor dat de FPD er zoveel mogelijk op aandringt dat elke dossierbeheerder die de juistheid van een berekening of een brief bevestigt dit pas doet nadat hij grondig de berekening of de brief geverifieerd heeft, zo niet dreigt het vertrouwen van de burger in het gedrang te komen.

Hiertoe dient de interne informatieverspreiding optimaal te zijn, zodat elke medewerker van een front-office dienst (zoals het contactcenter) zo snel mogelijk op de hoogte wordt gebracht, bijvoorbeeld zoals in deze situatie, van de ontdekking van een fout in de programmatie en de gevolgen daarvan.

Conclusie

Samen met het dossier van de heer Hulstaert werden ook de andere dossiers waarin een foutieve aanvullende toeslag bij het vakantiegeld in de openbare sector in mei werd uitbetaald uiteindelijk geregulariseerd.

5. Aanbeveling: modernisering aanvraagprocedure voor vergoedingspensioenen

Hoewel in het algemeen door de pensioendiensten sterk wordt ingezet op automatisering ontdekte de Ombudsman dat bij gebrek aan juridische grondslag de huidige informatisering op het vlak van de aanvraagprocedure voor een vergoedingspensioen, zijnde een pensioen dat een militair die fysische en/of psychologische schade geleden heeft in het kader van de dienst vergoed, nog te kort schiet. De Ombudsman Pensioenen beveelt de wetgever aan om de aanvraagprocedure voor een vergoedingspensioen te moderniseren. Momenteel is het immers niet mogelijk dergelijke aanvraag digitaal in te dienen.

Tevens is de huidige procedure sterk verouderd en omringd met voorschriften waarvan door de wetgever en/of de FPD een strikte naleving vereist wordt (zo moet volgens de wetgever de aanvraag nog aangetekend opgestuurd worden en moeten volgens de FPD de medische attesten ter staving van de opgelopen schade ofwel de originele documenten zijn ofwel kopieën die voor eensluidend verklaard werden of getekend werden door de geneesheer).

DOSSIER 32916

De feiten

De heer Ter Beek heeft op 16 januari 1979 als militair tijdens het vervullen van zijn taak een ongeval gehad. Nu 40 jaar later verneemt hij dat een militair een vergoedingspensioen ter compensatie van fysische en/of psychologische schade, die werd geleden in dienst en door het feit van de dienst, kan krijgen.

Hij probeert via verschillende wegen -via mypension, Defensie, FPD, minister- te weten te komen hoe zo'n aanvraag moet ingediend worden.

Een greep uit de vragen en stappen die betrokkene onderneemt en de antwoorden die hij ontvangt:

Op 31 januari 2019 stuurt de heer Ter Beek op de site mypensioen de vraag door: "Ik heb 3 arbeidsongevallen gehad en die zijn erkend door Medex"(...). "Ik vraag daar een vergoeding voor aan" (...). "Wat moet ervoor gedaan worden a.u.b.". De heer Ter Beek heeft immers gehoord dat via mypension pensioenvragen kunnen ingediend worden. Hij heeft tevens vernomen dat via deze site vragen over pensioenen kunnen ingediend worden. Doch heeft hij op de site mypension niet gevonden of een aanvraag voor een vergoedingspensioen ook digitaal kan ingediend worden.

In antwoord op zijn vraag van 31 januari 2019 meldt de FPD op 8 maart 2019 dat hij voor inlichtingen over een eventueel recht op een arbeidsongevallenvergoeding zich moet wenden tot het Federaal Agentschap voor Beroepsrisico's (FEDRIS). Tevens wordt hem gemeld dat een invaliditeitspensioen niet bestaat voor werknemers en dat de FPD in deze niet bevoegd is.

Een tijdje voordien, op 1 februari 2019, stuurde de klachtendienst van Defensie een totaal hiervan verschillend antwoord, met name: "De aanvraag kan op drie manieren: (1) telefonisch (2) E-mail via de website www.pdos-sdpsp.fgov.be (cc@sfpd.fgov.be) of schriftelijk aan het adres Federale Pensioendienst, Commissie vergoedingspensioenen, Zuidertoren, 1060 Brussel."

Hieraan gevolg gevend heeft betrokkene op 20 februari 2019 een aanvraag tot het bekomen van een vergoedingspensioen ingediend bij de FPD.

Op 5 maart 2019 stuurt de FPD sector ambtenaren deze aanvraag van 20 februari 2019 terug naar de heer Ter Beek. De FPD deelt hem mee dat de aanvraag niet rechtsgeldig werd ingediend omdat hij bij zijn aanvraag een kopie voegde van het medisch attest en niet het originele medisch attest. De FPD deelt betrokkene mee dat een kopie slechts geldig is wanneer deze eigenhandig ondertekend wordt door de geneesheer of voor eensluidend wordt verklaard door de militaire overheid.

Op 18 maart 2019 dient de heer Ter Beek een nieuwe aanvraag in. Doch ditmaal ondertekent hij de aanvraag niet.

Op 3 april 2019 vraagt de heer Ter Beek opnieuw aan de FPD hoe hij nu eigenlijk een vergoeding kan bekomen. Hij vermeldt ditmaal uitdrukkelijk dat hij bij Defensie gewerkt heeft en dat hij daar in 1979 een ongeval heeft gehad. Hij schrijft: "Ik heb bij Defensie een ongeval gehad in 1979. Ik heb nooit mijn model 150 gekregen en heb nooit een brief ontvangen om een aanvraag in te dienen om een vergoeding te bekomen. Nu blijkt dat bij Defensie ze mijn pv, rx foto's en andere briefwisseling niet weervinden. Ook beweren zij dat ik geen afschrift kan hebben. Nu is mijn vraag hoe ik een vergoeding kan bekomen vanaf het ontslag in 1979. Waar en hoe moet ik mijn schade opvragen?".

Op 24 april 2019 wordt hierop geantwoord door de FPD met de melding dat de FPD niet anders kan dan de uitleg verschaft op 8 maart 2019 te bevestigen: hij moet zich voor inlichtingen over een eventueel recht op een arbeidsongevallenvergoeding wenden tot het Federaal Agentschap voor Beroepsrisico's (FEDRIS). Tevens wordt hem opnieuw gemeld dat een invaliditeitspensioen niet bestaat voor werknemers en dat de FPD in deze niet bevoegd is.

Op 11 juni 2019 antwoordde de FPD aan betrokkene dat hij op 3 juni 2019 via de Minister zijn vraag over de vergoeding van zijn ongeval had ontvangen. Betrokkene had ondertussen immers de Minister ook reeds aangeschreven om een duidelijk antwoord te krijgen. De Minister had de vraag doorgestuurd naar de FPD. Doch deze antwoordde voor de derde maal aan betrokkene niet bevoegd te zijn en verwees betrokkene door naar FEDRIS.

De heer Ter Beek weet het allemaal niet meer gezien alle herhaaldelijk tegenstrijdige informatie die hij ontving (de bewering van de FPD niet bevoegd te zijn alhoewel de FPD toch zijn dossier behandelt). Hij neemt uiteindelijk contact op met de Ombudsman Pensioenen.

Bedenkingen

De Ombudsdienst Pensioenen heeft telefonisch contact opgenomen met betrokkene. Gezien alle tegenstrijdige informatie die de heer Ter Beek ontvangen heeft, is mondeling in gesprek gaan met betrokkene immers de meest efficiënte aanpak.

Het onderzoek van de Ombudsdienst toont ten eerste aan dat de FPD -in tegenstelling tot wat de FPD tot driemaal toe heeft verklaard- wel bevoegd is. Gelukkig heeft betrokkene desondanks alles toch een aanvraag ingediend bij de FPD.

Ook de klachtendienst van Defensie verwoordde niet correct de wijze waarop de aanvraag ingediend moet worden. De Ombudsdienst Pensioenen stelt vast dat het contactcenter van de FPD en de dienst vergoedingspensioenen van de FPD antwoorden zonder op de hoogte te zijn van elkaars correspondentie. De antwoorden zijn bovendien tegenstrijdig.

Ten tweede bestudeerde de Ombudsdienst de toepasselijke wettelijke bepaling. Deze is verwoord in artikel 19 van de samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen en stelt dat de aanvragen om invaliditeitspensioen op straffe van nietigheid per aangetekende brief moeten ingediend worden.

Naast de beschrijving van de gebeurtenis waaraan de aanvrager de kwetsuren of lichaamsgebreken toeschrijft is ten derde op straffe van nietigheid bepaald dat een geneeskundig getuigschrift dat is opgemaakt door de behandelende dokter of een andere door de aanvrager gekozen dokter en waarin voor elk kwetsuur de vaststellingen en het verband met de aangevoerde gebeurtenis wordt opgegeven moet toegevoegd worden. Aanvragen die niet aan alle drie de voorwaarden voldoen kunnen niet in aanmerking genomen worden.

De Ombudsman stelt vast dat de aanvraag niet digitaal ingediend kan worden. De aanvraag moet immers per aangetekende brief ingediend worden. Wel is het aanvraagformulier beschikbaar op de website van de FPD, met name via de site <https://www.sfpd.fgov.be/files/1196/n00302.pdf>. Dit document moet gedownload, ingevuld en ondertekend worden.

De Ombudsman Pensioenen kan zich aansluiten bij de bedenkingen die de klager heeft. Waarom kan de aanvraag niet verricht worden via een digitale site?

Tevens dienen medische attesten ter staving van de aanvraag toegevoegd te worden. Op de aanvraag staat vermeld: "aanvraag en medisch(e) attest(en) mogen niet onder vorm van een fotokopie worden voorgelegd". De Ombudsman stelt vast dat de wettekst niet uitdrukkelijk bepaalt -al wordt het ook niet tegengesproken- dat het moet gaan om originele medische attesten. Wel wordt dit vereist door de FPD. Doch navraag bij de FPD leert dat een voor eensluidend verklaarde kopie ook aanvaard wordt.

Doch merkt de Ombudsman op dat het bedrag van het vergoedingspensioen op forfaitaire wijze vastgesteld wordt en varieert in functie van de totale invaliditeitsgraad die beoordeeld wordt door de Gerechtelijke Geneeskundige Dienst (GGD) die ondergebracht is bij de FOD Volksgezondheid.

In de brochure met informatie over het medisch onderzoek bij de GGD voor militaire slachtoffers en oorlogsslachtoffers staat vermeld dat de aanvrager van een vergoedingspensioen naast zijn identiteitskaart, de oproeping voor het medisch onderzoek tevens een kopie van medische rapporten die nuttig zijn en die nog niet meegestuurd zijn met de aanvraag moet meenemen.

Nu -weliswaar voor nog niet meegestuurde medische rapporten- zijn kopieën ineens wel aanvaardbaar!

De Ombudsman Pensioenen vraagt zich net zoals de klager dan ook af waarom de bewijsstukken waarover Defensie beschikt niet rechtstreeks door de FPD bij Defensie opgevraagd worden en of het wel, zeker gelet op klantvriendelijkheid niet te ver gaat de aanvraagdatum te laten afhangen van het doorsturen van originele medische rapporten vermits deze voorwaarde niet uitdrukkelijk in de wettekst zelf, doch enkel op het aanvraagformulier, is opgenomen.

Tot slot moet de aanvraag aangetekend opgestuurd worden. De Ombudsman stelt ook hier weer samen de met de klager zich de vraag waarom door de wetgever in de 21ste eeuw nog vereist wordt dat de aanvraag aangetekend opgestuurd moet worden. Temeer daar de aanvraag vergezeld dient te zijn van de nodige bewijsstukken en dit dus impliceert dat een aangetekende zending al snel meer dan 10 euro kost.

Vermits betrokkene een kopie van een geneeskundig getuigschrift had toegevoegd concludeert de FPD dat, vermits de wettekst spreekt over "een geneeskundig getuigschrift moet worden toegevoegd", dat zijn aanvraag niet rechtsgeldig ingediend is.

De tweede keer dat betrokkene de aanvraag indiende, met name op 18 maart 2019, ondertekende hij de aanvraag niet. Derhalve is deze aanvraag nietig.

Gelet op het feit dat de heer Ter Beek de aanvraag pas in maart 2019 vergezeld van een medisch attest aangetekend heeft verstuurd concludeert de FPD dat het vergoedingspensioen pas kan ingaan vanaf 1 maart 2019.

Conclusie

Gelet op de verouderde aanvraagprocedure en de talrijke strikt na te leven voorschriften (zo moet de aanvraag nog aangetekend opgestuurd worden), beveelt de Ombudsman Pensioenen aan de wetgever aan de aanvraagprocedure voor een vergoedingspensioen te moderniseren.

6. Geen automatische aanpassing van de fiscale en sociale inhoudingen op ambtenarenpensioenen bij de FPD bij overlijden van echtgenoot

DOSSIER 33439

De feiten

De heer Vanoverberghe is 88 jaar en hij heeft een pensioen als ambtenaar met gezinslasten voor wat betreft de wettelijke inhoudingen van de bedrijfsvoorheffing, solidariteitsbijdrage en de ZIV-bijdrage.

Zijn echtgenote overlijdt begin maart 2019 en tijdens alle besloemeringen die deze moeilijke tijd met zich meebrengt wordt hem -althans zo verwoordt betrokkene het in zijn klacht- meegedeeld dat de aanpassing van de betaling van zijn pensioen aan zijn nieuwe toestand automatisch zal verlopen.

Voor de maand april 2019 ontvangt hij evenwel nog steeds hetzelfde netto pensioenbedrag.

Vermits de aanpassing van het netto pensioenbedrag niet automatisch gebeurt neemt de zoon van de heer Vanoverberghe telefonisch contact op met de FPD op 24 april 2019. Betrokkene stelt dat men hem telefonisch aangeraden heeft naar een pensioenpunt te gaan om de zaak uit te leggen en te regelen.

De zoon gaat persoonlijk langs bij een pensioenpunt te Leuven op 29 april 2019 waar men hem meldt dat hij een overlijdensakte moet binnenbrengen.

Op 6 mei 2019 overhandigt de zoon van de heer Vanoverberghe een overlijdensbewijs aan de pensioendienst.

Doch het nettobedrag wijzigt nog steeds niet. Hij neemt vervolgens in de loop van de maand juli 2019 contact op met de Ombudsdienst Pensioenen.

Bedenkingen

Omdat de heer Vanoverberghe als alleenstaande dient beschouwd te worden vanaf 1 april 2019 diende de in te houden bedrijfsvoorheffing op zijn pensioen te verhogen met ongeveer 500 euro per maand (aanpassing van de bedrijfsvoorheffing naar schaal I [als alleenstaande]).

Wij hebben vastgesteld dat de FPD het overlijden van de echtgenote en de gewijzigde gezinstoestand van de heer Vanoverberghe via de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) binnengekregen heeft op 12 maart 2019. Dit is te zien in de tabellen hieronder.

De eerste tabel betreft de digitale melding in het dossier van de overleden echtgenote, de tweede betreft de melding in het dossier van de heer Vanoverberghe.

Burgerlijke Staat; "Wijziging: van Gehuwd naar Overleden";"CRIDMutation";"_SYS_";"2019-03-12 03:19:17.581"
overlijdensdatum;" Nieuwe Waarde: 20190304";"CRIDMutation";"_SYS_";"2019-03-12 03:19:17.579"
Datum Relation;"Wijziging: van 1951-03-31 00:00:00.0 naar Mon Mar 04 00:00:00 CET 2019";"CRIDMutation";"_SYS_";"2019-03-12 03:19:17.578"
Echtelijke Status; "Wijziging: van Gehuwd naar Einde huwelijk door overlijden";"CRIDMutation";"_SYS_";"2019-03-12 03:19:17.574"

Burgerlijke Staat; "Wijziging: van Gehuwd naar weduwnaar/weduwe"; "CRID Mutation"; "_SYS_"; "2019-03-12 03:19:17.582"
Datum Relation; "Wijziging: van 1951-03-31 00:00:00.0 naar Mon Mar 04 00:00:00 CET 2019"; "CRIDMutation"; "_SYS_"; "2019-03-12 03:19:17.578"
Echtelijke Status; "Wijziging: van Gehuwd naar Einde huwelijk door overlijden"; "CRIDMutation"; "_SYS_"; "2019-03-12 03:19:17.574"

Doch de wetgeving bepaalt nog steeds dat in de sector van de overheidspensioenen elke wijziging van burgerlijke stand moet gemeld worden door betrokkene. Zo stelt artikel 8 van het Koninklijk besluit van 16 juli 1998 tot uitvoering voor de pensioenstelsels van de openbare sector van de wet van 11 april 1995 tot invoering van het handvest van de sociaal verzekerde dat "de beslissing waarvan de sociaal verzekerde kennis wordt gegeven preciseert dat de aanvrager ertoe gehouden is aan de beheerinstelling het volgende mee te delen:

1° iedere wijziging inzake burgerlijke staat; (...)"

Aan deze voorwaarde werd ook voldaan. Immers, op 6 mei 2019 werd tijdens een bezoek aan de FPD het overlijdensbericht overhandigd door de zoon van de heer Vanoverberghe.

Daarom vroegen wij aan de FPD een aanpassing van de bedrijfsvoorheffing naar schaal I (als alleenstaande).

De FPD paste de correcte inhoudingen toe op de pensioenbetaling van de maand augustus 2019.

Als gevolg van onze interventie wordt betrokkene op 31 juli 2019 uitgebreid schriftelijk ingelicht met de volgende brief:

Dit antwoord is duidelijk en geeft tegelijk ook aan dat de FPD er van uitgaat dat er wel eens een onaangename verrassing zou kunnen zijn op het vlak van de definitieve vaststelling van de te betalen belastingen - inkomsten 2019. De FPD verwijst terecht voor verdere inlichtingen naar de belastingdiensten.

De richtlijnen voor het invullen van de belastingaangifte bij een overlijden vinden wij terug op de website van FOD Financiën²⁹, wij citeren:

"Voor het jaar van overlijden van een van de echtgenoten of wettelijk samenwonenden, moeten twee afzonderlijke aangiften worden ingediend:

- *een aangifte op uw naam waarin u uw eigen inkomsten vermeldt*
- *een andere aangifte op naam van de nalatenschap van de overleden echtgenoot of wettelijk samenwonende partner waarin de inkomsten van de overleden persoon moeten worden vermeld.*

U moet in uw eigen aangifte aanduiden of u kiest voor de vestiging:

- *van een **gemeenschappelijke aanslag** op naam van uzelf en de nalatenschap van uw overleden echtgenoot of wettelijk samenwonende partner.*

De administratie zal de twee aangiften samenbrengen en beide echtgenoten of wettelijk samenwonende partners zullen samen worden belast. De overlevende echtgenoot of wettelijk samenwonende partner moet zijn keuze uitdrukken door in zijn aangifte het vakje bij code 1012 (vak II) aan te kruisen.

- *Van **twee afzonderlijke aanslagen***
- *U zult afzonderlijk worden belast. De overlevende echtgenoot of wettelijk samenwonende partner moet zijn keuze uitdrukken door in zijn aangifte het vakje bij code 1013 (vak II) in te vullen.*
- *Als de overlevende echtgenoot of wettelijk samenwonende partner nalaat zijn keuze uit te drukken, zal de administratie twee afzonderlijke aanslagen vestigen."*

Meer ten gronde pleit de Ombudsdienst Pensioenen voor een automatische toepassing van de gewijzigde fiscale inhoudingen op een ambtenarenpensioen ingevolge een overlijden van de echtgenoot zelfs bij gebrek aan melding door de gepensioneerde.

²⁹ <https://financien.belgium.be/nl/particulieren/gezin/overlijden/belastingaangifte#q2>

Dit betekent enerzijds wel een snellere daling van het netto-pensioenbedrag voor de overblijvende echtgeno(o)t(e), doch anderzijds kan hierdoor een mogelijks gevoelige bijbetaling bij de definitieve aanslag van de fiscus vermeden worden.

Het overlijden van een echtgenoot is een zeer ingrijpende emotionele gebeurtenis voor een gepensioneerde, en dit brengt hem of haar bovendien nog een berg administratieve rompslomp.

Alle rompslomp die kan vermeden worden lijkt ons winst voor de gepensioneerde en minder zorgen.

Wij verwijzen in dit kader bijkomend naar het “only once” principe, verwoord in de wet van 5 mei 2014 houdende de verankering van het principe van de unieke gegevensinzameling in de werking van de diensten en instanties die behoren tot of taken uitvoeren voor de overheid en tot vereenvoudiging en gelijkenschakeling van elektronische en papieren formulieren.

Het principe van de unieke gegevensinzameling is één van de essentiële middelen om de verschillende verplichte overheidsprocedures of -formulieren voor burgers en ondernemingen te vereenvoudigen. Dit principe wil o.a. vermijden dat burgers en ondernemingen steeds opnieuw dezelfde identificatiegegevens dienen mee te delen in het geval deze gegevens reeds aan een andere administratie werden overgemaakt.

De wet heeft als doel om het hergebruik van gegevens die reeds beschikbaar zijn in authentieke bronnen (principe van de unieke gegevensinzameling/only once-principe) in de werking van de federale overheidsdiensten te verankeren en het gebruik te stimuleren van elektronische formulieren door de waarde ervan volledig gelijk te schakelen met papieren formulieren.

Dossiernummer	Datum
	31/07/2019

Bedrijfsvoorheffing

Geachte heer,

De ombudsdienst heeft ons op de hoogte gesteld van uw vraag omtrent de bedrijfsvoorheffing die ingehouden wordt op uw pensioen. Na onderzoek van het dossier werd inderdaad vastgesteld dat de bedrijfsvoorheffing nog wordt berekend ervan uitgaande dat u uw echtgenote ten laste heeft.

Onze excuses voor het ongemak.

Wij hebben de gegevens in onze databank aangepast. Vanaf de volgende betaling zullen de inhoudingen op uw pensioen correct berekend worden.

De te weinig ingehouden bedrijfsvoorheffing zal verrekend worden via de personenbelasting. Als u wil vermijden dat u voor het inkomstenjaar 2019 aan het einde van de rit veel belastingen dient bij te betalen, raden wij u aan om voorafbetalingen te doen bij FOD Financiën. Hieronder vindt u de contactgegevens.

INNINGSCENTRUM
Dienst Voorafbetalingen
North Galaxy, Toren A
Koning Albert II laan 33, bus 42
1030 Brussel
Tel. 0257 640 40
website: <http://financien.belgium.be/nl/particulieren/belastingaangifte/voorafbetalingen/>

Indien u nog een **algemene vraag** heeft over uw pensioen, stuur dan een mail naar info.nl@sfpd.fgov.be of **telefoneer naar 1765**.

Heeft u nog vragen over **deze brief of de inhoudingen op uw pensioen**, stuur dan een mail naar socfis@sfpd.fgov.be of **telefoneer naar 1765 - druk dan 1-1-7810**.

Verder voorziet deze wet de mogelijkheid om bestaande wetgeving en formulieren van federale instanties in strijd met de wet aan te passen.

Wij kunnen niets anders dan vaststellen dat de wetgever voor wat betreft deze bepalingen³⁰ (zie ook hoger) de “only once” wetgeving hier niet toepast.

Een overlijden wordt door de begrafenisondernemer doorgegeven aan de gemeente. De gemeente geeft dit digitaal door aan het Rijksregister. De Kruispuntbank voor de Sociale Zekerheid geeft dit digitaal door aan de FPD, die dit gegeven dan opneemt in zijn eigen signaletische gegevensbank³¹.

Op onze vraag voortaan automatisch de gewijzigde fiscale inhoudingen te verrichten antwoordde de FPD dat dit momenteel nog niet gebeurt voor ambtenarenpensioenen daar de automatische aanpassing enkel gebeurt wanneer het pensioenrecht verandert (bijvoorbeeld een omzetting van een gezinspensioen naar een pensioen als alleenstaande; wat niet het geval is voor ambtenarenpensioenen) doch dat hij een analyse zal opstellen om te onderzoeken of dit in de toekomst niet dient aangepast te worden.

Tevens blijkt dat niet alleen op vlak van bedrijfsvoorheffing (fiscale inhouding) doch ook op het vlak van de sociale inhoudingen (ZIV-inhouding, solidariteitsbijdrage) de aanpassingen niet automatisch gebeuren bij een gepensioneerde ambtenaar wanneer zijn partner overlijdt.

De gepensioneerde ambtenaren moeten, tegen de logica van de administratieve vereenvoudiging en tegen de doelstelling van de only once wetgeving in, toch expliciet aan de FPD de aanpassingen op fiscaal vlak en op het vlak van de sociale bijdragen aanvragen.

Wij vroegen bijkomend wat er gebeurt bij een overlijden op het gebied van inhoudingen van de solidariteitsbijdrage en de ZIV-bijdrage wanneer een gezinspensioen als werknemer of zelfstandige naar een pensioen als alleenstaande dient omgezet te worden.

En meer bepaald wanneer voor een gepensioneerde werknemer of zelfstandige met een pensioen als alleenstaande wiens echtgenoot slechts een klein pensioentje ontvangt waardoor deze ook kan genieten van Schaal II (gezin) doch waarbij het pensioenrecht niet verandert³².

Wij kregen het volgende antwoord:

“In de mate van het mogelijke gaat het computerprogramma Theseos inderdaad sommige elementen automatisch aanpassen. Maar dit is niet altijd technisch mogelijk.

Als Theseos via zijn logische opbouw niet zeker is, zal hij een workflow creëren om de aanpassing manueel te laten doen door een medewerker.

Bij een overlijden kan betrokkene voor ZIV en SOL toch barema “met gezinslast” krijgen indien er kinderen ten laste zijn en men enkel met de kinderen samen woont. Het is dus niet zo eenvoudig om alles volledig automatisch te doen. Maar alleszins ... Theseos signaleert de wijziging.”

Hieruit leiden wij af dat ingeval van overlijden van de echtgenoot de toestand op het vlak van de in te houden ZIV- en solidariteitsbijdrage bij een pensioen als werknemer of als zelfstandige in principe automatisch aangepast wordt weliswaar pas na tussenkomst van de dossierbeheerder.

Ter vervollediging van de informatie van de lezer merken we nog op dat er een verschil bestaat tussen het concept “gezinslast” voor wat betreft de fiscaliteit en voor wat betreft de sociale inhoudingen (ZIV-inhouding

30 Artikel 8 van het Koninklijk besluit van 16 juli 1998 tot uitvoering voor de pensioenstelsels van de openbare sector van de wet van 11 april 1995 tot invoering van het handvest van de sociaal verzekerde: “De beslissing waarvan de sociaal verzekerde kennis wordt gegeven preciseert dat de aanvrager ertoe gehouden is aan de beheerinstelling het volgende mee te delen:

“iedere wijziging inzake burgerlijke staat;(..)”

31 Met signaletiek wordt hier bedoeld de historiek van de gegevens (de zogenaamde signaletische gegevens) die betrekking hebben op de gepensioneerde zoals adres, burgerlijke stand, samenwonenden, ...

32 Het pensioen als alleenstaande blijft behouden.

en solidariteitsbijdrage). Wij verwijzen hiervoor naar het Jaarverslag van de Ombudsdienst Pensioenen 2017 p. 53.

Conclusie

De Ombudsdienst Pensioenen pleit ervoor dat zowel de fiscale als de sociale inhoudingen automatisch aangepast worden op alle pensioenen ingevolge het overlijden van de echtgenoot.

7. Project unieke betaling

In 2016 zijn de Rijksdienst voor Pensioenen (RVP), die de werknemers- en de zelfstandigenpensioenen betaalt en de Pensioendienst voor de Overheidssector (PDOS) die de meeste ambtenarenpensioenen betaalt, “gefuseerd” tot de Federale Pensioendienst (FPD).

Ingevolge de fusie werd beslist dat de pensioenen in de drie stelsels (werknemers, zelfstandigen en ambtenaren) die uitbetaald worden door de FPD -met uitzondering van de pensioenen toegekend aan de gewezen statutaire personeelsleden van de NMBS-Holding en HR-Rail die door HR-Rail in de hoedanigheid van mandataris van de FPD betaald worden- betaald worden via dezelfde informaticatoepassing met name de informaticatoepassing die gehanteerd werd voor de betaling van de werknemers- en zelfstandigenpensioenen.

De betaling van de pensioenen van de overheidssector werd dan ook geïntegreerd in het betaalsysteem van de werknemers en zelfstandigen. Dit impliceert dat men de betalingsmodaliteiten kan harmoniseren.

De invoering van het principe van de unieke betaling zorgt er nu voor dat elke gepensioneerde op eenzelfde datum alle pensioenen zal ontvangen die de Federale Pensioendienst verschuldigd is. Dus: één enkele betaaldatum en één enkele betaalwijze per titularis aan wie de FPD betaalt, terwijl er voordien nog verschillende betaaldata bestonden in de verschillende stelsels.

De unieke betaling trad op 1 januari 2019 in voege. Het wettelijk kader is te vinden in de wet van 11 juli 2018.

De unieke betaling is een zeer succesvolle operatie geweest.

Zo is de Ombudsman verheugd dat bij deze grote hervormingsoperatie heel wat adviezen die de Ombudsman Pensioenen verstreekte in zijn Jaarverslag 2015 op pagina 73-79 aangaande het doorvoeren van een grote hervorming (dit naar aanleiding van de problemen die de pensioendienst van het RSVZ in 2015 ondervonden had bij de aanpassing van het computerprogramma aan de nieuwe reglementering inzake eenheid van loopbaan) werden opgevolgd.

Zo werd een risicoanalyse-aanpak bestaande uit een risico-evaluatie, risicobeheer (met onder andere een backup-plan) en risicomelding (crisiscommunicatie) uitgewerkt. De Ombudsman werd zelfs uitgenodigd op een interne meeting bij de FPD waarbij een briefing gegeven werd over de unieke betaling.

Ook werden in het kader van de unieke betaling de eerste stappen gezet om tegemoet te komen aan de suggestie van de Ombudsman Pensioenen om bij de wijziging van een pensioenbedrag in klare en duidelijke bewoordingen de reden(en) van de wijziging weer te geven (zo werd op het betalingsbericht van augustus 2019 vermeld dat de wijziging van de plafonds van de ZIV-bijdrage een reden van de wijziging van het pensioenbedrag kon zijn).

Heel wat fouten inzake inhoudingen op pensioenen rechtgezet door de unieke betaling - De burger wordt wel gevraagd zelf te controleren of de elementen die gebruikt worden bij de fiscale inhoudingen correct zijn

Er zijn in de determinerende elementen om tot een correcte bedrijfsvoorheffing te komen heel wat ongerijmdheden opgespoord zoals het niet rekening houden met het werknemerspensioen voor de berekening van de bedrijfsvoorheffing op het ambtenarenpensioen en vice versa. Meestal waren deze ongerijmdheden het gevolg van de niet-melding door de gepensioneerde van een pensioen in een ander stelsel.

Zoals reeds vermeld worden vanaf januari 2019, teneinde tot een unieke betaling te komen, alle pensioenen die de FPD verschuldigd is betaald via dezelfde informaticatoepassing, met name de informaticatoepassing die gehanteerd werd voor de betaling van de werknemers- en zelfstandigenpensioenen (Theseos genaamd). De betaling van de pensioenen van de overheidssector werd dan ook geïntegreerd in het betaalsysteem van de werknemers en zelfstandigen³³.

Deze applicatie heeft verschillende linken met andere brongegevens (bijvoorbeeld verschillende pensioenen in een ander stelsel en gegevens afkomstig van andere overheidsdiensten): zo tracht de FPD zoveel mogelijk brongegevens te hergebruiken en doet zo enorme inspanningen om het betalingsluik van het pensioendossier te voeden met zoveel mogelijk gegevens die dienstig zijn voor de correcte berekening van de bedrijfsvoorheffing, de ZIV-inhouding en de inhouding voor de solidariteitsbijdrage.

DOSSIER 32926

De feiten

Sinds de invoering van de unieke betaling ontvangt de heer Verschelde in totaal 242,72 euro minder pensioen per maand. Dit is een behoorlijk verlies aan maandelijkse inkomsten.

Hij heeft de nodige fiscale vragenlijsten doorgestuurd. Zijn echtgenote is gehandicapt.

Hij vraagt duidelijkheid aan de Ombudsdienst Pensioenen.

Bedenkingen

De heer Verschelde heeft een pensioen in de regeling voor werknemers en een pensioen als ambtenaar sinds 1 december 2008.

Beide pensioenen werden tot eind december 2018 afzonderlijk betaald. De betaling werd beheerd door 2 afzonderlijke betaalprogramma's.

De ingehouden bedrijfsvoorheffing op het overheidspensioen werd tot en met de maand december 2018 berekend aan de hand van Schaal II (gezinslasten).

De inhoudingen op het werknemerspensioen werden tot december 2018 berekend aan Schaal I (zonder gezinslasten).

³³ De pensioenen die berekend werden door de Pensioendienst voor de Overheidssector (PDOS) werden tot en met 31 december 2014 betaald door de Centrale Dienst der Vaste Uitgaven (CDVU). Vanaf 1 januari 2014 werd de betaling overgeheveld naar PDOS.

Vanaf 1 januari 2019 werd de unieke betaling ingevoerd. Dit betekent dat alle pensioenen die door de FPD betaald worden met één enkele betaling worden vereffend.

Ter verduidelijking, de heer Verschelde heeft op 1 januari 2019 volgende pensioenen (bruto bedragen):

Pensioen als werknemer:	54,94 euro
Pensioen als ambtenaar:	2.157,58 euro (wijziging op 1 januari door perequatie) ³⁴
Totaal bruto pensioenbedrag:	2.212,52 euro

Op dit totale pensioenbedrag moet een inhouding voor de ziekte- en invaliditeitsverzekering worden ingehouden van 78,54 euro (3,55 %). Op het pensioenbedrag als ambtenaar moet een inhouding voor begrafenisvergoeding gebeuren van 10,78 euro (0,5 % van bedrag ambtenarenpensioen). Wij stellen vast dat deze inhoudingen niet wijzigden met de unieke betaling. Na aftrek van deze inhoudingen bedraagt het belastbare³⁵ pensioenbedrag $2.212,52 - 78,54 - 10,78 = 2.123,20$ euro per maand.

Op 1 januari 2019 wijzigden de bedrijfsvoorheffingsschalen. Deze werden voordeliger door de indexering van de schalen (zoals dit elk jaar gebeurt op 1 januari). Dit betekent dat voor een zelfde belastbaar bedrag minder bedrijfsvoorheffing moet ingehouden worden.

Op basis van de in de betaalapplicatie van de werknemers- en zelfstandigenpensioenen gekende fiscale toestand (gehuwd en echtgenote heeft eigen pensioenen waarvan het bedrag hoger ligt dan 573,75 euro) werd op het totale belastbare pensioenbedrag een inhouding verricht van 394,93 euro. Dit brengt het netto pensioen op 1.728,27 euro.

Het netto pensioenbedrag van de heer Verschelde werd vanaf 1 januari 2019 correct vastgesteld. De bedrijfsvoorheffing dient wel degelijk berekend te worden in Schaal I (zonder gezinslasten), zonder vermindering. De handicap van de echtgenote geeft geen recht op een bijkomende vermindering (36 euro) bedrijfsvoorheffing omdat zij een eigen pensioen geniet.

De gegevens die dienstig zijn voor de correcte berekening van de bedrijfsvoorheffing, de ZIV-inhouding en de inhouding voor de solidariteitsbijdrage in het betaaldossier van het ambtenarenpensioen enerzijds en in het betaaldossier van het werknemers- of zelfstandigenpensioen anderzijds matchen voor de invoering van de unieke betaling niet met elkaar.

De FPD heeft de betaalgegevens van het werknemers- en zelfstandigenpensioen gebruikt (Theseos). Er werd dus niet langer meer rekening gehouden met de verklaringen door de gepensioneerden zoals deze gekend waren bij de betaaldiensten van de overheidspensioenen.

In casu was voor de unieke betaling de bedrijfsvoorheffing op het ambtenarenpensioen immers foutief. De oorzaak van de foutieve betaling van het ambtenarenpensioen was het niet nakomen door de gepensioneerde van de melding van elke wijziging welke hij verplicht is te melden, in casu het feit dat zijn echtgenote een eigen pensioen bekam van 1 juni 2017. Hij had de betaling van een pensioen aan zijn echtgenote moeten melden.

In de door ons onderzochte klachten stellen wij vast dat heel wat gepensioneerden deze verplichting niet nakwamen. Meermaals kregen wij de reactie van de gepensioneerde dat ze dachten dat de pensioendienst wel op de hoogte zou zijn van deze gegevens.

In casu werd de link met het pensioen van de echtgenote gelegd.

³⁴ Op 1 januari 2019 werden de ambtenarenpensioenen geperequateerd. Het pensioen verhoogde van 2.147,40 euro bruto per maand naar 2.157,58 euro bruto per maand.

³⁵ Hierop wordt de bedrijfsvoorheffing berekend.

Uiteraard is de vermindering met 242,72 euro van het maandelijkse inkomen voor het gezin onverwacht en het zal zeker enige aanpassing vergen, doch de inhoudingen van de bedrijfsvoorheffing zijn nu correct en dat zal ook zijn weerslag hebben op de uiteindelijk te betalen belastingen die hierdoor verminderen.

Doch is het niet altijd mogelijk -vaak gelet op het uitzonderingskarakter van bepaalde situaties- om steeds alle ergens beschikbare gegevens aan elkaar te linken.

Daar de FPD niet kan garanderen dat de gebruikte betaalgegevens wel correct zijn, meldt hij het volgende aan de gepensioneerde: "Wij hebben de gegevens van uw fiscale situatie geharmoniseerd. Controleer of uw fiscale situatie correct is! In het deel 'Aanvullende inlichtingen' van deze brief vindt u een overzicht van uw fiscale situatie. Meld ons eventuele fouten via het downloadbare formulier op de site www.uniekebetaling.be."

Bij het openen van het downloadbare formulier blijkt dan dat volgende elementen determinerend zijn om de inhoudingen op het pensioen correct vast te stellen: beroepsinkomsten, vervangingsinkomsten, kind ten laste, andere persoon ten laste, samenwonen, zware of blijvende handicap, ...

De Ombudsman stelt vast dat de FPD hier -en we moeten wel benadrukken vaak onvermijdelijk- heel wat verantwoordelijkheid bij de gepensioneerde legt.

Een voorbeeld: Fiscale korting kind ten laste

DOSSIER 32655

De feiten

De heer Deleeuw heeft een zeer klein werknemerspensioen (bruto 24 euro per maand) in combinatie met een ambtenarenpensioen. Zijn echtgenote heeft een klein werknemerspensioentje.

Hij klaagt over de verkeerde bedrijfsvoorheffing op zijn pensioenen vanaf januari 2019. Hij stelt dat hij thans te weinig netto pensioen ontvangt.

Verschillende telefoongesprekken met de pensioenadministratie brachten hem geen duidelijkheid. Er werd hem wel gevraagd om een vragenlijst terug te sturen die duidelijkheid moet brengen over zijn correcte fiscale situatie.

De heer Deleeuw stuurt deze terug op 17 januari 2019. Doch het is hem niet duidelijk waarom hij deze vragenlijst diende terug te sturen. De betalingen van zijn overheidspensioen verliepen immers voor de unieke betaling correct.

Bedenkingen

De heer Deleeuw heeft destijds aan de Pensioendienst voor de Overheidssector (PDOS) meegedeeld dat hij een kind ten laste had. Vermits dit een gehandicapt kind is, is de kinderlast niet weggevallen wanneer het kind meerderjarig werd. De heer Deleeuw heeft dus terecht ook nooit gemeld dat de kinderlast verdwenen is.

Doch de betaalgegevens van het werknemerspensioen werden overgenomen. In deze betaalgegevens was echter geen sprake van kinderlast. Er werd dus niet langer meer rekening gehouden met de kinderlast zoals deze gekend was bij de betaaldiensten van de overheidspensioenen.

De heer Deleeuw ontving de brief van de FPD waarin hem gevraagd werd zijn fiscale toestand te controleren en eventuele fouten te melden. Betrokkene moest dus om de foutieve inhouding recht te zetten opnieuw melden dat hij de kinderlast had van een gehandicapt kind.

De onduidelijkheid die er bij betrokkene heerste over het opnieuw aangeven van het kind ten laste was dan

ook zeer begrijpelijk. Hij had dit immers bij de PDOS die destijds zijn betaaldossier ambtenarenpensioen beheerde reeds verklaard.

De Ombudsdienst Pensioenen heeft aan betrokkene uitgelegd dat de FPD de bedrijfsvoorheffing inderdaad verkeerd berekend heeft omdat men geopteerd heeft om gebruik te maken van de applicatie die werknemers- en zelfstandigen uitbetaalt. De FPD hield in casu dus niet langer meer rekening met de meest recente verklaring van de gepensioneerde inzake zijn kinderlast.

De Ombudsdienst Pensioenen heeft aan betrokkene uitgelegd dat het invullen van de brief aangaande zijn fiscale situatie de meest aangewezen wijze was om snel terug opnieuw te bekomen dat de inhouding op zijn ambtenarenpensioen correct zou verlopen.

Dit document werd overgemaakt aan Federale Pensioendienst met de vraag om de bedrijfsvoorheffing in orde te zetten en de eventueel teveel ingehouden bedrijfsvoorheffing terug te storten.

De FPD antwoordt hierop dat er voor de berekening van de bedrijfsvoorheffing in de maand januari 2019 geen rekening gehouden werd met de gehandicapte persoon ten laste.

Dit werd rechtgezet naar aanleiding van het door hem ingevulde formulier op 14 januari 2019, zodat de berekening voor de bedrijfsvoorheffing vanaf februari 2019 juist kon verlopen.

De te veel ingehouden bedrijfsvoorheffing voor januari 2019, zijnde 104 euro werd terugbetaald.

De korting op de bedrijfsvoorheffing van 229,50 euro omdat zijn echtgenote haar inkomsten lager liggen dan 573,50 euro werd vanaf januari 2019 wel correct toegepast.

Algemene conclusie

Wij herhalen hier onze conclusie die ook te lezen is in hoofdstuk "Burgerparticipatie".

De FPD doet enorme inspanningen om het betalingsluik van het pensioendossier te voeden met zoveel mogelijk gegevens die dienstig zijn voor de berekening van de bedrijfsvoorheffing, de ZIV-inhouding en de inhouding voor de solidariteitsbijdragen. Evenzeer tracht de FPD verschillende gegevens (ook deze afkomstig van andere overheidsdiensten) met elkaar in verbinding te brengen en alzo brongegevens te hergebruiken.

Doch is het niet altijd mogelijk -vaak gelet op het uitzonderingskarakter van bepaalde situaties- om steeds alle ergens beschikbare gegevens aan elkaar te linken.

Daarenboven stellen wij vast dat de foutenmarge sinds de unieke betaling en de daarmee gepaard gaande matching en uitwisseling van gegevens kleiner is geworden.

De Ombudsman stelt tevens vast dat de FPD hier -en we moeten wel benadrukken meestal onvermijdelijk- heel wat verantwoordelijkheid bij de gepensioneerde legt.

Voor vele gepensioneerden is het te complex om hun fiscale situatie zelf te controleren. Bij wie moeten ze terecht om hulp aangeboden te krijgen? Toch aankloppen bij de FPD? Of aankloppen bij een privé-organisatie? Of zou alles toch in orde komen als ze het niet nakijken? Bij heel wat burgers leeft het idee dat de overheid toch alles weet en nog wel beter weet dan zij zelf. Vele haken dan ook af.

Bij twijfel of de inhoudingen bij de unieke betaling al dan niet correct zijn, raadt de Ombudsman de gepensioneerde aan de vragenlijst in te vullen (waarvoor hij eventueel wel het nodige opzoekwerk moet verrichten).

Indien de burger zelf niet weet of de gegevens die hij dient na te kijken al dan niet correct zijn, moet de burger zich tot de FPD kunnen wenden (contactcenter, zitdagen) voor hulp en bijstand. Indien nodig moet hij georiënteerd worden naar de dienst waar de nodige informatie kan bekomen worden om te kunnen antwoorden of de gegevens waarover de FPD beschikt wel correct zijn.

Op basis van de klachten die de Ombudsdienst ontving vermoeden we dat bij de gepensioneerden die opteerden om contact op te nemen met de FPD om hen te helpen de financiële gegevens mee te controleren (en hen dus vooral op weg te zetten welke gegevens zij moesten gaan opzoeken) meermaals het verstrekte antwoord niet juist was. Al voegen we hier onmiddellijk aan toe dat het probleem in een aantal gevallen ook kan liggen aan het foutief begrip bij de gepensioneerde van het correct verstrekte antwoord gezien de complexiteit van de materie.

Wij ijveren ervoor om nog verder blijven te investeren in het opleiden van medewerkers van de frontoffice (het contactcenter evenals de medewerkers die op zitdagen vragen van burgers beantwoorden) waarbij aandacht wordt besteed aan het kaderen van de vragen die door de burger gesteld worden of opmerkingen die geformuleerd worden. Een zeer grondige kennis van de materie evenals het tijdig doorverwijzen naar experts in de backoffice voor de moeilijker vragen kan hierbij helpen.

Rechtzetting van probleem inzake jaarbetaling van pensioenbedrag kan niet onmiddellijk doorgevoerd worden ingevolge het opstarten van het project "unieke betaling": gebrek aan duidelijke informatie over het technisch betalingsprobleem en uitblijven van aanbieden van excuses

DOSSIER 32619, ...

De feiten

Met het klachtenformulier klaagt mevrouw Feyter op 14 januari 2019 bij de Ombudsdienst Pensioenen dat de Federale Pensioendienst de jaarlijkse betaling van haar pensioen in de maand december 2018 niet uitgevoerd heeft.

De FPD meldde betrokkene dat zij ook in 2018 wel degelijk recht heeft op de betaling van haar pensioen. Doch ingevolge een technisch probleem kan dit nu niet uitbetaald worden. De FPD kon haar niet melden wanneer het zou opgelost zijn.

De klacht van mevrouw Feyter was geen alleenstaand geval. Wij hebben immers verschillende gelijkaardige klachten ontvangen over pensioenbedragen die één keer per jaar uitbetaald worden door de FPD.

Bedenkingen

Vooreerst hebben wij aan de FPD gevraagd wat er juist aan de hand was en of er reeds zicht was op het tijdstip tegen wanneer het probleem zou opgelost zijn.

In antwoord op onze vraag wat er aan de hand was deelde de FPD ons mee dat er een bug zat in de betaling van de pensioenbedragen die één maal per jaar uitbetaald worden wanneer er zich tevens een verandering in het betaaldossier had voorgedaan. De éénmalige betaling vond dan niet plaats.

De FPD, die reeds meerdere jaren met dit probleem geconfronteerd was, heeft al meerdere keren geprobeerd om het probleem structureel op te lossen zodat het zich in de toekomst niet meer zou voordoen. Doch ondanks deze verschillende pogingen deed het probleem zich eind 2018 opnieuw voor.

Om dit probleem te remediëren betaalde de FPD telkens een regularisatiesaldo uit. Ook eind 2018 wou de FPD dit weer op deze wijze oplossen. Doch ingevolge de introductie van de unieke betaling konden de betaalopdrachten ten laatste ingegeven worden in het betaalbestand op 5 december 2018. Deze datum was ingevoerd teneinde de switch naar de unieke betaling feilloos te doen verlopen.

In casu konden de regularisatiesaldo's pas medio januari 2019 uitbetaald worden nadat het betalingsprogramma opnieuw was opgestart. Voor sommige gepensioneerden³⁶ verliep de berekening van het regularisatiesaldo op voorgeprogrammeerde wijze op 15 januari 2020 waarna dit bedrag dan effectief kon uitbetaald worden. Voor een ander deel van de gepensioneerden³⁷ diende een dossierbeheerder tussen te komen.

Dit laatste was ook het geval voor mevrouw Feyter.

De FPD heeft haar op 30 januari 2019 een standaardbrief gestuurd met de melding: "uw pensioenrechten zijn herberekend" en de melding dat zij "achterstallen" zou ontvangen.

In februari 2019 stond het pensioengeld op haar bankrekening.

Op onze vraag werd dan ook aan betrokkene een bijkomende uitleg verschaft op 5 februari 2019. Wij merken nog op dat ook in deze brief geen verontschuldigen aangeboden werden voor het ongemak. Wij betreuren dit.

Conclusie 1

Aan de enige belofte "zo snel mogelijk" het probleem op te lossen heeft de gepensioneerde niets. Zo'n belofte nodigt alleen maar uit tot extra mailtjes, telefoons en misschien zelfs tweets die de verdere reputatie kunnen schaden.

Het is begrijpelijk dat de FPD het antwoord nog niet onmiddellijk weet op de vraag wanneer een probleem opgelost zal zijn. In dergelijk geval dient best de termijn gecommuniceerd te worden die de pensioendienst zichzelf oplegt om het probleem op te lossen³⁸. De gepensioneerde weet dan in ieder geval wanneer hij opnieuw iets van de pensioendienst hoort.

Indien men ziet aankomen dat de zichzelf opgelegde termijn niet gehaald kan worden, dient de pensioendienst een excuusmail te sturen met daarin een nieuwe termijn.

Conclusie 2

Het versturen van een standaardbrief alsof er een gewone herberekening heeft plaats gevonden is niet de aangewezen manier om te communiceren over een te late betaling ingevolge een technisch probleem. Wanneer er een fout gemaakt wordt door de FPD verwacht de burger immers dat er effectief wordt meegedeeld dat er zich een probleem heeft voorgedaan en dat wordt uitgelegd wat er misgelopen was.

De Ombudsdienst is daarenboven van mening dat eenvoudige excuses een bijdrage kunnen betekenen voor het herstel van het vertrouwen van de gepensioneerde in zijn pensioenadministratie.

Gemengde loopbaan waarbij minstens één pensioen niet uitbetaald wordt door de FPD - Onmiddellijke toepassing van de nieuwe bedrijfsvoorheffingsschalen vanaf januari

DOSSIER 32824

De feiten

Op 13 februari 2019 beklagt de heer Vandeputte zich erover dat het netto bedrag van zijn pensioen van HR-Rail in januari 2019 hetzelfde is als het bedrag in december 2018.

³⁶ Op 16 januari 2019 zou dit in totaal 1982 gepensioneerden betreffen (1054 Franstaligen, 844 Nederlandstaligen en 84 Duitstaligen).

³⁷ Op 16 januari 2019 zou dit in totaal 780 gepensioneerden betreffen (483 Franstaligen, 278 Nederlandstaligen en 19 Duitstaligen).

³⁸ Gebaseerd op de aanbevolen communicatietechnieken door communicatieadviseur Mattijs Diepraam: zie <https://www.mattijsdiepraam.nl/index.php/2012/06/01/7-tips-voor-duurzame-klachtencommunicatie/>

Nochtans werd algemeen aangekondigd dat er netto meer zou overblijven daar de bedrijfsvoorheffingsschalen aangepast zijn. Hij merkt dat zijn werknemerspensioen netto wel verhoogde.

Bijkomend maakt betrokkene zich bedenkingen bij de unieke betaling. Blijkbaar is deze niet voor alle overheidspensioenen. Het pensioen van HR-Rail blijft immers afzonderlijk uitbetaald.

Bedenkingen

In eerste instantie gingen wij na of de bedrijfsvoorheffing op zijn pensioen correct berekend werd.

Omdat de heer Vandeputte een pensioen geniet van HR-Rail en pensioenen betaald door de FPD (werknemer en zelfstandige) moet de aanpassing van bedrijfsvoorheffing vastgesteld worden door de FPD.

Immers voor iemand die naast een pensioen van de FPD tevens nog een ander Belgisch pensioen ontvangt schrijft punt 1.5 van de bijlage III bij het KB/WIB voor dat de FPD de aanpassingen aan de inhoudingen (solidariteitsbijdrage, ZIV-bijdrage, bedrijfsvoorheffing) moet vaststellen en deze moet meedelen aan de Belgische pensioendienst die het andere pensioen uitbetaalt.

Zo dient bijvoorbeeld de FPD voor iemand die zowel een werknemerspensioen heeft als een pensioen HR-Rail de aanpassingen aan de inhoudingen (solidariteitsbijdrage, ZIV-bijdrage, bedrijfsvoorheffing) vast te stellen en mee te delen aan HR-Rail. HR-Rail dient deze berekening toe te passen op het pensioen dat hij uitbetaalt. De pensioendienst die uitbetaalt (schuldenaar van de bedrijfsvoorheffing) moet de nieuwe toestand in aanmerking nemen zodra hij daarover is ingelicht.

Dit betekent dat de FPD aan HR-Rail het percentage bedrijfsvoorheffing moet meedelen dat hij moet inhouden.

Deze melding gebeurt altijd met enige vertraging.

In januari 2019 werden de bedrijfsvoorheffingsschalen herzien (zoals elk jaar). Op eenzelfde belastbaar bedrag (na afhouding van sociale inhoudingen) moet een kleinere bedrijfsvoorheffing worden ingehouden waardoor de gepensioneerde netto meer zou overhouden.

De FPD paste deze vermindering van de bedrijfsvoorheffing onmiddellijk toe. Er werd een bedrijfsvoorheffing van 37,60 euro ingehouden in de plaats van 42,47 euro. Zijn netto pensioen verhoogde met 4,87 euro.

HR-Rail moet deze vermindering van bedrijfsvoorheffing eveneens toepassen. Hij kan deze echter pas toepassen na ontvangst van de gegevens van de FPD.

HR-Rail ontving deze gegevens pas na de datum waarop ten laatste wijzigingen voor de maand januari 2019 dienden ingegeven te worden.

HR-Rail kon de vermindering van de bedrijfsvoorheffing dus pas toepassen vanaf de betaling van de maand februari 2019 (inhouding van 222,04 euro in plaats van 250,79 euro).

Op onze vraag heeft HR-Rail de teveel ingehouden bedrijfsvoorheffing voor de maand januari 2019 (28,75 euro) uitbetaald samen met de betaling van het pensioen van de maand februari 2019.

HR-Rail betaalt de teveel ingehouden bedrijfsvoorheffing niet spontaan (dus zonder dat betrokkene dit uitdrukkelijk vraagt) terug.

Wij begrijpen dat het feit dat de wijziging in de bedrijfsvoorheffing niet onmiddellijk werd doorgevoerd voor enige verwarring bij de gepensioneerde kan zorgen.

In verband met de bedenkingen van de heer Vandeputte over de unieke betaling kunnen wij enkel het volgende opmerken.

De unieke betaling werd ingevoerd door de wet van 11 juli 2018 betreffende de betaling van de pensioenen, toelagen en renten van de overheidssector.

Door het invoeren van deze bepalingen had de wetgever de bedoeling om het beheer van de betalingen door de FPD te vergemakkelijken. In de inleidende uitzetting stelt de heer Daniel Bacquelaine, Minister van Pensioenen, dat deze wet beoogt om een van de belangrijkste synergiën van de fusie tussen de PDOS (die vroeger een groot deel van ambtenarenpensioen betaalde) en de RVP (die vroeger de werknemerspensioenen en de pensioenen voor zelfstandigen betaalde) te bewerkstellingen.

Het principe van de unieke betaling wordt bijgevolg uitsluitend door de wetgever voorzien voor betalingen in beheer van de FPD aan eenzelfde gepensioneerde.

De bedoeling van de wet is immers dat de Federale Pensioendienst met behulp van één informaticatoepassing zowel de werknemers, zelfstandigen en ambtenarenpensioen uitbetaalt.

Artikel 2 van de wet van 11 juli 2018 definieert het toepassingsgebied zonder mogelijke interpretatie.

Zij is *uitsluitend* van toepassing op de pensioenen die beheerd worden door de FPD. Met andere woorden, de betaling van de pensioenen die door HR-Rail beheerd worden wordt niet door deze wet geregeld.

Het pensioen van HR-Rail blijft dan ook momenteel afzonderlijk uitbetaald (en is dus niet betrokken in de unieke betaling) waardoor de nieuwe bedrijfsvoorheffingsschalen later toegepast worden dan bij de gepensioneerden wiens pensioenen door de FPD uitbetaald worden.

Een gepensioneerde, de heer Van Gaal (dossier 32760), verwoordt het in zijn klacht als volgt: “per 1 januari hebben anderen ongeveer 27 euro verhoging door de aanpassing van de bedrijfsvoorheffingsschaal. Ikzelf heb nog geen verhoging. Bij een combinatie ambtenarenpensioen uitbetaald door de FPD, werknemerspensioen en zelfstandigenpensioen worden de bedrijfsvoorheffingsschalen onmiddellijk correct toegepast.”

Conclusie

We merken op dat voor iemand met een gemengde loopbaan waarbij één pensioen wordt uitbetaald door de FPD en het andere pensioen door HR-Rail, Ethias of de RSZ de unieke betaling geen soelaas biedt voor de toepassing van de nieuwe bedrijfsvoorheffingsschalen vanaf januari.

Doch pas nadat HR-Rail, Ethias of de RSZ de nieuwe gegevens dienstig voor de berekening van de bedrijfsvoorheffing ontvangt kan het pensioen uitbetaald worden in overeenstemming met de nieuwe bedrijfsvoorheffingsschalen.

In dergelijke gevallen moeten deze gepensioneerden langer wachten vooraleer de nieuwe bedrijfsvoorheffingsschaal toegepast wordt dan gepensioneerden die ook meerdere pensioenen genieten die allemaal door de FPD uitbetaald worden.

Dit was dan ook de reden dat de Ombudsman in het jaarverslag 2008 op pagina 110 -en nog eens in herinnering gebracht in het jaarverslag 2013 op pagina 106- stelde: “Als men zich in de plaats van de gepensioneerde stelt verwacht hij een correcte en tijdige betaling die simultaan rekening houdt met alle elementen. De verbetering van de uitwisseling van gegevens en het beheer van het pensioenkadaster is hierbij prioritair. Zij maakt een groot deel van de oplossing uit.

Het College van Ombudsmannen stelt zich de vraag of in de (nabije) toekomst een dagelijkse aanpassing

van de gegevens van het pensioenkadaster tot de mogelijkheden zou behoren of nog een vereenvoudiging in de betaling van de pensioenen kan overwogen worden.”

8. Pensioen vervroegd toegekend in één pensioenstelsel, vroegst mogelijke pensioendata in andere pensioenstelsels niet meer consulteerbaar in mypension

Suggestie aan de FPD

Bij een toekomstig gepensioneerde met een gemengde loopbaan (bijvoorbeeld ambtenaar/werknemer) is het mogelijk dat de vroegst mogelijke pensioendatum in beide stelsels niet dezelfde is. De Ombudsman Pensioenen suggereert aan de FPD in dergelijke gevallen bij het verzenden van de pensioenbeslissing die het eerste ingaat, de later in tijd gelegen vroegst mogelijke pensioendatum in het andere stelsel te vermelden op mypension.

Tip voor de gepensioneerde

Indien u een gemengde loopbaan (bijvoorbeeld ambtenaar/werknemer) heeft, hou er dan rekening mee dat de vroegst mogelijke pensioendatum in beide stelsels niet steeds dezelfde is. U kan natuurlijk ook opteren uw vervroegd pensioen te nemen op het moment dat u uw beide pensioenen kan opnemen. Voor u met pensioen gaat: controleer uw loopbaangegevens in mypension.

DOSSIER 33428

De feiten

De heer Dufraisne kreeg in mei 2018 van de FPD een beslissing waarin gemeld werd dat hij met ingang van 1 januari 2019 recht had op een ambtenarenpensioen.

In deze beslissing staat vermeld: “Deze beslissing heeft enkel en alleen betrekking op uw tewerkstelling binnen de overheidssector. Indien u ook pensioenrechten heeft opgebouwd in de pensioenregeling van de werknemers of de zelfstandigen, kan u de vroegst mogelijke pensioendatum voor wat deze pensioenregelingen betreft raadplegen in uw online pensioendossier (www.mypension.be)”.

Pas in juli 2019 ontving hij van de FPD een nieuwe pensioenbeslissing met de melding dat hij geen recht had op een vervroegd pensioen als werknemer wegens onvoldoende loopbaanjaren.

Tevens wordt op deze beslissing vermeld dat zijn werknemerspensioen automatisch zal onderzocht worden naar aanleiding van het bereiken van de pensioenleeftijd (in casu met ingangsdatum 1 januari 2023) op voorwaarde dat hij 13 maanden³⁹ voor die datum zijn hoofdverblijfplaats heeft in België. Hij moet in dat geval geen aanvraag indienen.

Indien hij echter wenst dat de mogelijkheid van pensionering voor de wettelijke pensioenleeftijd wordt onderzocht, dan kan hij een aanvraag indienen ten vroegste één jaar voor de door hem gewenste ingangsdatum.

Zoals vermeld op de beslissing van zijn ambtenarenpensioen, surfte hij naar mypension.be om te bekijken

³⁹ De wetgeving spreekt echter over 15 maanden voor het bereiken van de pensioenleeftijd: zie artikel 10, 3 ter KB van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers: “(..) Aan de voorwaarde van hoofdverblijfplaats in België moet voldaan zijn de eerste dag van de vijftiende maand die voorafgaat aan de datum waarop de betrokkene de in het eerste lid bedoelde pensioenleeftijd bereikt. (...)”

wat zijn vroegst mogelijke pensioendatum van zijn werknemerspensioen is. Daar vond hij deze niet. In de rubriek "mijn pensioen plannen" stond enkel vermeld: "! Wij betalen u reeds een pensioen. Daarom kan u hier uw pensioenraming niet meer zien."

Bedenkingen

De Ombudsman Pensioenen kaartte deze tegenstrijdige communicatie aan bij de FPD.

Hij vroeg tevens aan de FPD om te onderzoeken of de vroegst mogelijke pensioendatum kan vermeld worden wanneer in een ander stelsel een pensioen werd toegekend. Dit is immers het moment bij uitstek dat de burger zijn vroegst mogelijke pensioendatum wenst te kennen.

De vroegst mogelijke pensioendatum wordt aan de burger getoond tot op het moment van de verzending van de kennisgeving van een beslissing tot toekenning van een werknemerspensioen of indien de eerst getroffen beslissing een ambtenarenpensioen betrof tot het moment van de eerste betaling.

Bij mijnheer Dufraisne was op het moment van de verzending van de pensioenbeslissing in het ambtenarenstelsel de vroegst mogelijke pensioendatum dus nog even beschikbaar op mypension.be. Maar vanaf de betaling van het ambtenarenpensioen begin 2019 niet meer.

De FPD antwoordde dat de gevraagde aanpassing, om de vroegste pensioendatum van het pensioen dat nog niet opgenomen is te tonen, niet voorzien was in hun programmeringsplanning.

De FPD heeft echter wel een oplossing voor de burger: de FPD zal op vraag van de burger de pensioendatum in de andere stelsels vaststellen en meedelen.

Conclusie

Op 3 juli 2019 stuurde de FPD hem per brief de melding dat zijn vroegst mogelijke pensioendatum van zijn werknemerspensioen 1 januari 2021 zal zijn. Hij zal dan, in toepassing van de overgangsmaatregelen, aan de combinatie van de leeftijdsvoorwaarde en loopbaanvoorwaarde voldoen. Hij wordt dan immers 63 jaar en zal een loopbaan van 41 jaar bewijzen.

De FPD wijst betrokkene er terecht op dat deze vroegst mogelijke pensioendatum gebaseerd is op de huidige wetgeving en de gegevens zoals deze aanwezig zijn in zijn pensioendossier. Hij wijst er betrokkene op dat deze datum dus kan beïnvloed worden door een wijziging van de pensioenwetgeving of een toevoeging/wijziging van zijn loopbaangegevens.

Ook maakt de FPD de burger duidelijk hoe de vroegst mogelijke pensioendatum geraamd wordt: de FPD houdt rekening met het arbeidsritme van het laatst gevalideerd kalenderjaar en gaat ervan uit dat dit werkritme gehandhaafd blijft in de toekomst.